

סיכום דיון

מסמך זה מהווה את תמצית הדיונים של "פורום שווי הוגן" מתוך מטרה לשתף את הקהל הרחב בעיקרי הדברים. בקריאת המסמך יש להביא בחשבון שמדובר בתמצית הדיון ולא בפרוטוקול מלא. בהתאם למדיניות הפורום, הדברים מובאים שלא בהכרח בציון שמות כל הדוברים. יודגש כי הדברים מייצגים את עמדותיהם האישיות והמקצועיות של חברי הפורום ואינם מייצגים בהכרח את העמדות הרשמיות של הגופים אליהם הם משתייכים.

תאריך המפגש: 4/11/2024

נושא המפגש: "תזכיר החוק החדש למיסוי רווחים לא מחולקים על רקע המצוקה התקציבית: השלכות על מיסוי חברות בישראל וחלופות"

[לחצו כאן](#) לחומר הרקע למפגש

[לרשימת המשתתפים](#) לחצו כאן

צוות מקצועי: עומר לויט, בר ארטמייר, דין גמר ואיתי ברזני.

שלומי שוב

בוקר טוב, תודה רבה שהגעתם לאוניברסיטה היפה שלנו הבוקר עם פתיחת השנה האקדמית. התחלנו את השנה האקדמית הקודמת תחת המלחמה ולצערי אנחנו מתחילים את החדשה עדיין תחת מלחמה. אנו מייחלים לחזרת חיילנו וחטופינו בשלום, שולחים תנחומינו למשפחות השכולות ושולחים איחולי החלמה לפצועים הרבים. מי ייתן ויבואו ימים טובים יותר.

אנו מצויים בתקופה מאתגרת ולא פשוטה גם מבחינה כלכלית. תקופה שהתחילה עוד לפני המלחמה והתעצמה בעקבות צרכי המלחמה. זה כולל הורדות דירוג האשראי, רמת האינפלציה, העלייה בגירעון והוצאות הממשלה שצפויות להמשיך ולעלות בעקבות המשך המלחמה. כל אלה מביאים אותנו לנקודה קריטית, שאמורה לקבל ביטוי בתקציב הקרוב. תקציב 2025 הוא קריטי מבחינת המשק ויהיו לו השלכות לא רק לשנה שנתיים הקרובות אלא גם שנים רבות קדימה.

לכן בחרנו להתחיל את השנה עם אחד הנושאים המרכזיים בצד המקורות בתקציב והוא נושא מיסוי חברות ארנק ורווחים לא מחולקים בחברות מעטים. נושא זה קיבל ביטוי בתזכיר חוק נפרד שפורסם לפני כחודש והוא מאד מעניין ורלבנטי, כפי שגם ניתן לראות לפי הנוכחות שלכם היום. אנחנו מזהים את הנושא הזה כקריטי בראיה של כללי המשחק הכלכליים במשק ולכך השלכות עסקיות רבות.

לשינוי כזה בשיווי המשקל יכולות להיות השפעות ריאליות שליליות על המגזר העסקי במיוחד בהיבט של תמריצי השקעה במשק, לרבות בתעשייה וטכנולוגיה בראיה יזמית.

חייב לציין שאנחנו יחסית ממעטים לעסוק בנושאי מיסים, אבל כשיש נושא מגירי שנמצא בליבת העולם העסקי נעלה אותו – אם אתם זוכרים בשנה שעברה עסקנו בנושא מיסוי ההפקדות בקרנות ההשתלמות ובעבר גם בנושא המיסוי הבינלאומי, אז אולי נבסס כאן מסורת שלפחות אחת לשנה נדון בנושא ששייך לתחום המס. בכלל זה כידוע נדבך חשוב בלימודי חשבונאות.

הרקע לתזכיר החדש והזריז הוא כמובן הצרכים של תקציב המדינה בעקבות המלחמה – הערכת האוצר מדברת על תוספת של 10 מיליארד שקל כבר להכנסות המדינה ב-2025 ונדבר גם על זה היום – האם ההערכה הזאת מוגזמת ומשבשת את קבלת ההחלטות או אולי יש בה כדי להעיד על הכוונה האמיתית של התזכיר והיא לגרום לחלוקה מסיבית של רווחים על ידי הטלת קנס דרקוני על מי שלא יחלק?

התזכיר מציין שני סוגים של חברות פרטיות רלבנטיות: הסוג הראשון הן חברות מעטים אשר עיקר הרווחים שלהן נובעים מפעילות בעל המניות בעסק – לרבות שימו לב חברות שמחזיקות בשותפויות של רוי"ח ועו"ד שאלו למעשה כמעט כל השותפים במשרדים הגדולים...

נזכיר שלפני מספר שנים הסדירו את העניין של חברות ארנק לפי קריטריונים הגיוניים כמו מספר עובדים ופיזור הכנסות, כך שראו את הכנסה החייבת של חברות אלו כהכנסות בעלי המניות היחידים שלהן. כעת רוצים להרחיב את הוראות המס גם לכלל העסקים (בעיקר לנותני השירותים) לפי קריטריון שיעור רווחיות של 25%, ללא האיזונים של מספר עובדים ופיזור הכנסות. האם זה אומר שהכוונה למעשה לחסל את הנושא של שימוש בחברה אצל נותני השירותים? אז זה נכון שבזמנו החריגו ברגע האחרון את השותפים במשרדי עורכי הדין ורואי החשבון מהכלל של חברות הארנק – אבל אם החרגה זאת שניתן להתווכח עליה צריכה להביא לחקיקה גורפת גם על כל יתר העסקים נותני השירותים??

הסוג השני הן למעשה חברות אחזקה פרטיות שהן חברות ללא פעילות עסקית משמעותית, ומרבית הכנסותיהן פסיביות. לתפיסת משרד האוצר הן משמשות את היחידים שמחזיקים בהן ככלי לביצוע השקעות ללא תשלום ה'מס המלא', כלומר ללא תשלום מס הדיבידנד בשיעור של 33% (כולל מס יסף) עד ליחיד.

לגבי חברות האחזקה התזכיר מציע לחייב את רווחיהן הצבורים העודפים (מעל מגן מס מסויים כפי שצינו בחומר הרקע) במס נוסף בשיעור של 2%, עד לחלוקתם לבעל המניות היחיד והשלמת המס בשלב השני של המיסוי הדו שלבי. יש כאלה שנוטים להסתכל על ה-2% במונחי שיעורי מס (בסגנון מס הייסף) אבל זאת טעות גדולה – כי זה קנס שמוטל על הרווחים המצטברים העודפים וניתן לראות שבדוגמה שכללנו בחומר הרקע (שמבוססת על דוגמת ונתוני האוצר) שבמונחי שיעור מס זה יכול להגיע בקלות ליותר מ-200% ... זה דרמטי ובתכלס נראה שה-2% הוא מספר שרירותי, שכל מטרתו

היא לא באמת לקבוע מס חדש אלא ליצור קנס מרתיע מאד. אגב, גם עם נוסחת החישוב עצמה יש לי בעיות הבנה ולא ברור לי הרציונל שלה הרי יש כאן ערבוב בין פעילות ריאלית ופאסיבית ואפשר לקחת הלוואה לקנות נכס ריאלי ובכך לצמצם את הקנס. ובכלל עולה שאלה מדוע רואים בפעילות בשוק ההון הישראלי כפעילות "בעייתית" ומבחינים בינה לבין פעילות ריאלית? אגח שמנפיקה חברה ישראלית יצרנית לא תורם למשק? מה שכן מה שבטוח זה שתהיה כאן כנראה הרבה עבודה ליועצים..

גם אם נתעלם מהבעייתיות המשפטית הרבה בחקיקה בעלת אופי רטרואקטיבי, בתכלס זה נראה שמדובר במצב שבו המדינה מבקשת למעשה להכריח את חברות ההחזקה הנ"ל לחלק דיבידנד ולשלם מס של 33% עליו. אם זה אכן המצב אז כבר כדאי לקרוא לילד בשמו ולחייב חלוקת דיבידנד ולהתמודד עם הרצון הזה מבחינה משפטית ומיסויית ולא לייצר מנגנונים סבוכים שרק ייצרו עוד חוסר שקיפות וחוסר וודאות במשק. זה גם יעזור ליצור אחידות ו"שוויון", כי תיאורטית יכולים להיות רווחים עודפים גם בחברות אחרות..

אני בכלל מתקשה להבין מדוע התזכיר ממעט רווחים שמקורם במוסדות כספיים כדוגמת בנקים וחברות ביטוח, הרי אין הבדל בין שיעורי מס הדיבידנד שהיו חלים על היחיד אילו חולקו הדיבידנדים ישירות אליו (ולא לחברת האחזקה), וגם אין הבדל בשיעור 'מס החברות' החל על הרווחים המחולקים (גם אם הפרוצדורה לגביית המע"מ/מס היא שונה). תסבירו לי איך אפשר לקבוע קביעה שונה למגזרים שונים?

וזה לטעמי הכי בעייתי כאן שפועלים שלא מתוך עקרונות ברורים, אלא לפי צורכי השעה ובהתאם לאינטרסים של קבוצות לחץ חזקות. ובלי קשר לעניין הספציפי מהסיבות האלה בדיוק ניר הלפרין ואני מנסים לקדם חוק יסוד מיסויי לישראל שיעגן את העקרונות הבסיסיים שלא ניתן לדרוס אותם בגלל אינטרס זמני מסויים וכך לייצר וודאות ושקיפות אמיתית תוך הגברת האמון בין מערכת המס לנישומים והמשקיעים. אגב דוגמה לאבסורד היא שעמדת האוצר הנוכחית עומדת בסתירה לעמדה מ-2012 של רשות המיסים בעקבות טרכטנברג. כפי שגם עולה מחוות הדעת של המועצה הלאומית לכלכלה שצרפנו לחומר הרקע – אז היכן נמצא בדיוק העקרון?

אנחנו מודעים שגם צריך למצוא פתרון חלופי ולא להגיד רק מה לא. בגדול אני יכול להעיד שהעבודה של הוועדה המייעצת שהוקמה לפני מספר שנים בעקבות התיקון של סעיף 77 שהייתי נציג ציבור בה היתה ראויה ומקצועית וכך גם ההמלצות שלנו, פשוט משהו בסובייקטיביות של ההחלטות כנראה גרם לזה שההמלצות "נתקעו" בשימועים ולכן כל המהלך לא היה אפקטיבי.

אם המלצות הועדה היו מיושמות בפועל, אזי כנראה התזכיר הנוכחי לא היה בא בכלל לעולם, לכן ניר ואני הצענו לאחרונה פשוט ללכת על אותו מודל אבל לשפר את היישום שלו באמצעות קביעת קריטריונים אובייקטיביים כמו למשל מבחן מרבית ההכנסות הפאסיביות או מרבית הרווחים הפאסיביים – סוג של חלוקה "אוטומטית" שלא ניתן להיכנס לגביה לויכוחים ודיונים משפטיים אינסופיים.. אנחנו מכירים את זה היטב בשטח ביישום ואכיפה של חוקי המס. מה שכן, בראי התזכיר

הנוכחי מצחיק שקראו לנו בזמנו ועדת "צפון קוריה" .. עכשיו יצטרכו להוסיף עוד דיקטטורים לכינוי של התזכיר הנוכחי... מסתבר שהכל יחסי בחיים ..

כמו שאתם רואים יש כאן היום נציגות מאד משמעותית של הסקטור העסקי שהוא לדעתי צריך להיות פקטור מאד מרכזי בהחלטה. רון תומר נשיא התאחדות התעשיינים לא יכול היה להגיע היום כי טס לתערוכת הנשק בפריז אבל הוא שלח לי את הדברים שרצה להגיד היום בדיון (אותם חילקנו לכם) והם משמעותיים מאד לטעמי – הוא בין היתר מספר את הסיפור של המפעל התרופות שלו בצפון שהושק לפני מספר שנים ומקורו ברווחים שנצברו מעל 15 שנה כאשר באותה תקופה היו שני מבצעי דיבידנד מוטב שבהם הוא לא עשה שימוש... הוא מחדד ואומר שככל שהרווחים הנ"ל היו מחולקים הם כבר מבחינתו לא היו חוזרים להשקעה. זה משהו שלדעתי מקבלי ההחלטות חייבים לשים לנגד עיניהם בימים אלו.

נמצאים איתנו היום כל הגורמים הרגולטורים הרלבנטיים ומקבלי ההחלטות וכן הזוויות השונות. אני רוצה להודות גם לניר הלפרין שמרכזו אצלנו בתוכנית חשבונאות את לימודי המיסים והוא עמוד השדרה המקצועי שלנו גם בהכנה ובהיערכות לדיון היום. זה נכון שכמעט כולנו כאן מטבע הדברים בעלי עניין בדיון, אבל חשוב גם מצד שני שננטרל פופוליזם שנערוך דיון ענייני כאשר טובת הכלכלה בישראל עומדת לנגד עינינו.

אמיר ברנע

יש לי בסך הכל ארבע הערות קצרות ואעביר את הדיון למומחי המס שלצערי אני לא אחד מהם. שלומי הזכיר את ההתלבטות האם החוק החדש יביא לגידול בשירותי ייעוץ מס לחברות ארנק. הרי מצד אחד ההיטל מיועד לחסל אותן או לצמצם אותן מאוד. זה ההיגיון של ההיטל. מצד שני, כל כך מרובות דרכי העקיפה שהחוק מאפשר בהבחנה בין נכסים ריאליים פטורים מול נכסים פיננסיים חייבים. האם האבחנה היא ברורה? כולנו מכירים את מגוון ההשקעות. קחו את ההשקעות האלטרנטיביות, האם זו השקעה ריאלית או השקעה פיננסית? אפשר בקלות על ידי קריאת שם לבוא ולעבור מקטגוריה לקטגוריה, השקעות ישירות או עקיפות, השקעות בארץ או בחוץ לארץ דרך חברות מתווכות, סחיר או לא סחיר. איך הנכס נופל בהגדרה לרווח מחולק שחייב בהיטל הזה או פטור כי ההשקעות הריאליות פטורות. תאמינו לי העבודה ליועצים רק מתחילה. זאת ההערה הראשונה. ההערה השנייה - האם ההיטל הוא פטנט ישראלי? הרי לכאורה מיסוי דו שלבי קיים בכל הארצות. מסוי ברמת החברה ומיסוי כאשר מחולק דיבידנד. המיסוי הדו שלבי מוכר בעולם, האם ההיטל הזה מוכר בעולם? יש לזה חשיבות רבה כי באים ומשנים את חוקי המס. זה חוק מס ולא היטל חד פעמי שקשור למצב החירום. האם אותה עוד מדינה שיש דבר כזה, אמרו לי אולי יפן. על כל פנים, אם אין מדינה אחרת שהפעילה את ההיטל הזה על רווח לא מחולק, איננו יודעים מה ההשלכות הרוחביות. איך זה ישפיע למשל על היקף החיסכון והצריכה, איך זה ישפיע על פעילות שוק ההון, איך זה ישפיע על יציבות המיסים לאורך זמן כי באיזשהו מקום הגבייה השנה היא על חשבון הגבייה העתידית, איך זה משפיע? זאת לכל

השאלות האלה אין תשובה כי אין נסיון. אנחנו ממש חלוצים בשטח של חקיקת מיסוי ולוקחים עלינו את כל הסיכון מה תהיינה ההשלכות הרוחביות.

אבי שמחון

למה אמרו לי באוצר שיש דבר דומה כזה בארצות הברית למרות שאין דבר כזה באף מדינה בעולם?

אמיר ברנע

הערה שלישית, שאלתי את עצמי נניח שהחוק קיים וההיטל של שני אחוז מוטל בפועל, האם כדאי למשוך את הרווח הלא מחולק מעבר למגן? האם כדאי למשוך את יתרת הרווח או לשלם שנתית שני אחוז? חשבון גס שהוא לכאורה פשוט לגמרי. הרי היום צריך לשלם שליש מהרווח המחולק למס. אם התשואה לפני מס בחברת הארנק היא שמונה אחוז לפני מס התשואה אחרי מס בחברת הארנק היא שישה אחוז. שליש משישה זה שניים כלומר התשואה המאזנת שמשווה את כדאות המשיכה או אי המשיכה היא 8% לפני מס. אם הרווחיות בחברת הארנק עולה על נניח שמונה אחוז לפני מס, למשל, אם החברה משקיעה במניות בנק, מחיר ההון של הבנקים או של המערכת הפיננסית הוא שמונה אחוז ויותר בטווח ארוך. אם רוצים לדייק יש לקחת בחשבון את משך התקופה שרוצים להחזיק בחברת הארנק, האם היא ארוכה יותר או קצרה יותר. שאלה, האם משיכת הכסף כיחיד, מקנהאפשרויות העדיפה במיסוי למשל, קופת גמל, סיכון 190, כל מערכת החיסכון הפרטית שקיימת כאשר הסכום נמשך וניתן להשקיע באופן פרטי. מצד שני אולי יש לך בתוך החברה אפשרויות מיסוי שיסדרו את החשבון כמה המס המוטל עליך ומתי הוא מוטל עליך. האם רלבנטית השאלה האם הסכום הצבור בחברה הוא למטרות הורשה? תלוי במערכת המס שמוטלות על המוריש לעומת מה יישלמו היורשים אם תשאיר את חברת הארנק והיא תחולק במסגרת ההורשה. לא הצלחתי, אולי המומחים האחרים פה יצליחו להגיע לאיזשהו פתרון מושכל מתי כדאי למשוך והאם כדאי למשוך. כלומר, האם הצפי שכתוצאה מההיטל תהיה משיכה מסיבית של רווח בלתי מחולק בחברות ארנק, האם הצפי הזה יתקיים? אני לפחות עם הנתונים שהיו לי והידע המוגבל מאוד שיש לי בנושא המיסוי, לא הצלחתי להגיע לתוצאה חד משמעית. הדבר האחרון והרביעי שרציתי להגיד קשור למלחמה. הרי אף אחד לא היה מציע הצעה כזאת במצב רגיל או נורמלי. ברור שההצעה באה עקב הצפי לגרעון תקציבי. האם לא עדיף במקום כל החקיקה הזאת איזשהו פתרון לשעה, לדרוש משיכת חובה חד פעמית שהיתה בעבר ולא לגעת בחוק מס ארוך טווח מכיוון שהמסגרת הדו שלבית, קיימת בכל העולם וקיימת אצלנו והדבר הזה עובד. אז השאלה היא למה לתקן דבר מתוקן, זו תמיד שאלה שאתה שואל את עצמך ואני מעביר את הדיון אל מומחי המס.

שי אהרונוביץ'

אני מברך על הדיון. יושבים סביב השולחן לפי מה שאני רואה האנשים המומחים ביותר ולכן אני מעריך שמיום כזה יכולות לצאת תובנות. מה שחשוב לי להגיד בהתייחס לדברים שלך שלומי ושל פרופ' ברנע. ראשית דיברת על חוקת מס, אני לא חושב שבעידן המודרני ניתן לעשות חוקת מס, חוק יסוד שאי אפשר לשנות אותו במיסים כי אנחנו מכירים את הנושא של פסקת היציבות אפילו שהכניסו

אותה בנושא של התמלוגים אבל מערכת מס טובה היא גם מערכת מס גמישה. כמו שאתם יודעים, בסופו של דבר זו הדרך שהמדינה מביאה את הכסף וכולנו ראינו את מסגרת התקציב של שנת 2025 ועומדת כרגע על 605 מיליארד שקלים עוד בלי מה שיוחלט בוועדה שאמורה לקבל החלטות לגבי תקציב הביטחון בחמש שנים הקרובות, ועדת נגל. זאת אומרת שלכן הסבירות שמסגרת התקציב תגדל בעוד כמה עשרות מיליארדי שקלים. בסופו של דבר צריך ליצור תמהיל שיביא, גם כמובן יש הקטנת הוצאות אבל בסופו של דבר גם הגדלת הכנסות. זה מתחבר ביחד עם העובדה שאנחנו כולנו יודעים שבמדינת ישראל היה מירוף לתחתית בנושא של שיעור מס חברות. שיעור המס ירד בעשור הראשון של שנות ה-2000, ירד בצורה משמעותית והיה אמור לרדת עוד עד 18 אחוזים אבל עצר ב-23 אחוזים. כאשר בעצם הנושא של המיסוי הדו שלבי נשאר, זאת אומרת, המיסוי הדו שלבי, אגב אני מזכיר לכולם נוצר בשנות התשעים. עד אז היה לנו מס הכנסה על מס חברות לגבי רווחים שלא מחולקים, היה איזשהו מנגנון שנתן זיכוי בדיעבד אבל כעקרון היה מס הכנסה שהוטל על הרווח שנשאר בחברה אחרי מס החברות. המנגנון הזה בוטל בחצי הראשון של שנות התשעים ועברנו למיסוי הדו שלבי שכל עוד אין חלוקת דיבידנד, אין מס על הדיבידנד. זאת אומרת שאין מס על הרווחים האלה אבל צריך לזכור שאז מס החברות היה באזור 36 אחוזים. מס חברות הלך וירד עם השנים, צריך לזכור גם שהשוק העסקי השתכלל, צריך לזכור גם שבגלל נושא הביטוח הלאומי בתחילת שנות ה-2000 שהיה טעות בדיעבד, הרבה מאוד שכירים או עצמאים מה שנקרא שעד אז עבדו כעצמאים התאגדו כחברות ואחר כך שניסו לעשות רוורס למהלך כבר זה היה די בלתי אפשרי. מה שכן, נשארנו בפער גדול בין מס החברות לבין המיסוי הדו שלבי בעצם ככל שאתה לא מחלק. הדבר הזה דורש טיפול, זה עלה בוועדה בזמנו בשנת 2011-2012 וזה טופל בצורה שהיא בסך הכל, בשנת 2017 זה טופל בצורה מצוינת ואנחנו רואים עכשיו במהלך הנוכחי כבעצם השלמה והמשך, איזושהי אבולוציה למהלך של שנת 2017. מה שחשוב לי להגיד שכרגע המהלך באמת אושר על ידי הממשלה אבל עכשיו הוא יגיע לכנסת. אין ספק שבכנסת ייעשו שינויים כאלה ואחרים תוך התחשבות מן הסתם בצרכים של השוק ובדברים שמן הסתם צריך לדייק אותם כדי להקטין את הפגיעה בשוק העסקי. אני רוצה לסיים במשהו שיצא לי לקרוא לאחרונה - הביוגרפיה של בייגה שוחט ויש שם פרק שגם צילמתי לצוות שלי שעוסק במיסוי שוק ההון. פרופ' ברנע מן הסתם מכיר את זה, אני מעריך שאז היה מעורב בזה. בייגה שוחט בזמנו לוקח לעצמו את הקרדיט שהוא הוביל את זה כפוליטיקאי עוד שהוא היה יושב ראש וועדת כספים בסוף שנות השמונים ואז שר האוצר אצל רבין ז"ל ואז אצל ברק. הוא מתאר שם בדיוק את הדברים ואת האיומים שילכו מצד העולם העסקי ששוק ההון הישראלי יתמוטט אם רק יוטל מס רווחי הון על הבורסה ודברים כאלה. אנחנו מכירים את הדברים והבורסה לשמחתנו לא התמוטטה, למדו לחיות עם זה וגם מה שנקרא הביטוי שהפך להיות שחוק, אבל "להיכנס מתחת לאלונקה". לכן כל הדברים האלה, ללכת אימים על זה שמחר בבוקר כל הכסף ייצא ממדינת ישראל וכולי, לדעתי יש פה "זאב זאב" שגם את זה צריך לקחת בערבון מוגבל. כל זה יחד עם העובדה שבהחלט צריך לדייק את הצעת החוק, זה ברור לנו. לכן גם בימים האלה שומעים את השוק, ואנחנו בהחלט נפגשים עם גורמים גם אצל המייצגים וגם בשוק העסקי מה שנקרא, תעשיינים וכולי. ולכן

שלומי אני באמת רוצה לברך אותך ועוד פעם להתנצל שלא יכול להשתתף בזה. אני מניח שעכשיו יותר ידברו על הדברים תכלס שלדעתכם צריך לדייק ולשנות.

שלומי שוב

שי המהלך לא קיצוני מדי?

שי אהרונוביץ'

תראו אני לא יודע מה זה להגדיר מהלך קיצוני. אני חושב שבדיוני הוועדה עלו רעיונות, אמרתם פה צפון קוריאנה, עלו רעיונות עוד יותר, נקרא לזה קיצוניים. אבל בסדר, אנחנו לא חושבים שזה קיצוני, יש פה בהחלט הזזת גבינה וברור לנו. לכן אני גם אומר, אנחנו גם ניסנו כבר בדוח של הוועדה וגם בהצעת החוק לתת כריות למיניהן ואת ההפרדה בין נכסים ריאליים לנכסים פסיביים וכל הדברים האלה. בוודאי שאני עוד פעם, אני מעריך שבדיונים שיהיו בוועדת הכספים אנחנו בסופו של דבר נגיע לנוסחאות יותר מרוככות שבסופו של דבר יניבו תוצאה נכונה מכל הצדדים. כאשר ברור לנו, עוד פעם, זה אף פעם לא נעים לשלם עוד מס, בסדר. פה לא מתכחשים לזה, לא מתכחשים לזה אבל באמת המטרה לא לפגוע בצמיחה, לא לפגוע בעולם העסקי ולא לפגוע בהשקעות. אגב, תראו, הנושא שרון תומר שקודם ציינתם הוא גם אמר לנו את זה בישיבה. אני לא יודע אם הוא ציין כמה זמן החברה שלו אגרה את הכסף הזה, זה היה לא מעט שנים אגב, אבל לא בטוח שזה המקרה שמעיד על הכלל, זאת אומרת לדעתי זה דווקא יוצא הדופן. חלק לא קטן מהחברות אוגרות את הכסף ומשקיעות אותו באפיקים פסיביים ובדברים כאלה. בוודאי ובוודאי אותן חברות ארנק של עצמאים שבהחלט היו יכולים לתפקד כעצמאיים ומעדיפים לתפקד כחברות וזה זכותם. גם שם רוב הכספים באמת שמוחזקים, מוחזקים באפיקים פסיביים ולא משמשים להשקעות, להשקעות אמיתיות. כמו שנאמר, אם אני הולך לפי סעיף 62, ישולם שם מס ובסופו של דבר אנשים יעשו את ההשקעות הפסיביות ברמה האישית. אני מסכים עם פרופסור ברנע שתהיה פה זליגה אולי לאפיקים שהם אפיקים כמו קופת גמל, בסדר אנחנו יודעים, זה תלוי מה הגיל של בעל המניות. יכול להיות פה לשוק הדיור וצריך בהחלט לשים לב לזה. אני בהחלט חושב שצריך להיזהר פה לא לתדלק עוד יותר את שוק הדיור שאנחנו מאוד לא מעוניינים שמשקיעים יותר מדי יהיו שם. אנחנו נצטרך בהחלט לחשוב על דברים אלו. בסופו של דבר, אני כן חושב שההצעה היא מידתית, צריך לדייק אותה אבל היא בהחלט מידתית.

שלומי שוב

אני לצערי לא מסכים במאה שמונים מעלות. אני חושב שצריך ללכת על עקרונות. כל ה"סחר סוסים" הזה לדעתי רק עושה רע לעולם העסקי ולמקצוע. אחרי זה מתפלאים למה אני לא ממליץ לסטודנטים שלי ללכת להתמחות במיסים.. כשאין עקרונות ברורים, זה המצב וגם חוששים להתעסק עם סקטורים מסויימים..

אבי שמחון

טוב דבר ראשון תודה על ההזמנה ואני חושב שזה פורום מאוד חשוב רק חבל שאתם עושים את זה עכשיו אחרי שהממשלה קיבלה החלטה ולא קודם, אולי, אבל עדיין בסדר, זה עוד לא נגמר. אז כמובן כמעט כל האנשים פה מבינים במיסים יותר ממני אז אני לא מתכוון להגיב, להיכנס לפרטים אבל אני כן אגיד משהו על הרעיון ועל התהליך. אני בתוך התהליך הזה מפני שאני אמור לתווך לראש הממשלה, לספר לו על מה ההצעה שעומדת פה על מנת לבקש את דעתו ולראות האם אנחנו צריכים או לא צריכים להתנגד להצעה של משרד האוצר. זו הצעה של האוצר. אנחנו מכירים את האוצר ובנק ישראל, הם תמיד רוצים להעלות מיסים. לא כל כך חשוב איזה, אבל תמיד רוצים להעלות מיסים, תמיד מתנגדים להורדת מיסים, לא משנה אם זה מלחמה, שלום, קיץ, חורף. משום מה, לא יודע למה. אני כן יודע למה אבל אני לא חושב שזה נכון. עכשיו כשהם באים לראש הממשלה, דרכי ומנסים להצדיק את זה אנחנו צריכים לבחון את הדברים. אני רוצה להגיד כמה דברים כלליים אולי ברמת העל, קודם משפט ואחרי זה לרדת משלושים אלף רגל לעשרת אלפים. שלושים אלף רגל, אם אתם שואלים אותי, בקשר למי שנפגע - אז אני לא רואה סיבה בעולם או אני לא רואה סיבה, בוא נגיד את זה ערכית, מוסרית שעורך דין גדול וחשוב ירוויח יותר מהמאבטח שעומד בפתח של הקניון, אבל במציאות הוא מרוויח פי שישים יותר ולא לקחתי את עורך הדין הכי גדול. למה עדיין אנחנו מרשים מערכת כזו שנותנת לעורך הדין פי שישים מהמאבטח בכניסה לקניון? כי אנחנו יודעים שכל ניסיון לשנות את זה יביא לעיוות בכלכלה, יביא לפגיעה בתוצר. כל מס יוצר נטל והמס הזה כמובן לא חריג ויוצר איזשהו נטל עודף. התפקיד של קובע המדיניות הוא לשקלל את הנטל העודף. אל תגיד לי שהמס הזה ייצור עיוותים כי אתה לא תגיד לי שום דבר חדש. זה ברור, זה מובן מאליו, יודעים את זה. תגיד לי האם המס הזה יוצר עיוותים ממס אחר שיש על השולחן, או אולי יותר גרוע בתקציב. עכשיו אם תבוא ותגיד לי תוריד את הקואליציוני ותפתור את כל הבעיות שלך, כי כל משרד שיבטלו זה חמישה מיליון שקל.

שלומי שוב

אני גם אומר את זה אבל גם אומר שכל אחד שידבר פה היום, ועוד מעט ידברו, אני מבקש שגם יציעו חלופה. זאת אומרת, לא להגיד רק מה לא, אלא להגיד גם מה כן.

אבי שמחון

אז שלומי תן לי רגע לסיים להגיד מה שרציתי. אז כשמשרד האוצר מציג לי את ההצעה הזאת, עכשיו היא באמת נראית אגרסיבית. השאלה הראשונה ששאלתי אותם היא האם יש דבר כזה בעולם. ואז הם אמרו תראה, אנחנו בודקים, אנחנו לא יודעים. באיזשהו שלב אמרו לי כן, בארצות הברית. אני לא חושב שבארצות הברית יש אותו דבר, אני מסכים איתך אבל זה מה שמשרד האוצר אמר לי באופן הכי מפורש וברור. האם הם שיקרו לי או לא שיקרו לי? אני לא יודע. זה לא אפס או אחד העניין הזה של שיקרו לי או לא שיקרו לי אז זאת באמת תשובה לשאלה שלך כי זו שאלה מאוד מאוד חשובה, איך עושים את זה בעולם. בואו לא נמציא את הגלגל למרות שהיו מקומות בהם המציאו את הגלגל כמו למשל ההפרדה בין ריאלי לפיננסי שהיא הרבה יותר אגרסיבית ממה שיש כאן. עכשיו, האם זה

יוצר עיוות גדול? אני ממה ששמעתי לא השתכנעתי. אני רוצה לספר לכם, אולי אנקדוטה ובוזה אסיים את מה שיש לי לומר. אני קיבלתי כל מיני מכתבים שבהם אומרים לי איזה דבר נורא זה. עכשיו, אני קראתי את המכתבים של גופים מאוד מכובדים, אני לא אגיד את שמם כדי לא לבייש אותם. גופים מאוד מכובדים שבמקום להגיד לי למה, אמרו לי שזה נורא ואיום, יפגע במשק וייצור אי וודאות. לא נתנו שום דבר מהותי. כשחזרתי לאנשים שאמרו לי שזה יפגע וביקשתי תנו לי משהו מהותי. בואו נשב, אתם, האוצר, אני ונדון, הם נעלמו. באיזשהו שלב אני חייב להגיד, רון תומר אבל לקראת סוף התהליך, שלח מסמך מצוין עם שלוש עשרה נקודות שכמובן העברתי אותן לאוצר ולרשות המיסים, ביקשתי את התגובה שלהם. עם שלוש עשרה נקודות בהן הוא מנסה לפרט איפה הבעיות, אני קראתי את זה ומעבר לאנקדוטה הזו של רון תומר שכולנו שמענו, מעבר לאותה דוגמה, כמעט לא הצלחנו לזקק בעיות אמיתיות שייגרמו מזה.

שלומי שוב

למה אתה ממעט מוסדות כספיים?

אבי שמחון

זה באמת אני לא יודע. אני אשמח שמשרד האוצר יענה.

כארים כנעאן

האוכלוסייה שאנחנו מדברים עליה היא אוכלוסייה של חברות מעטים. רוב המוסדות הכספיים הם לא חברות. מעטים. חברות המחזיקות במוסדות כספיים כן יהיו בתחולת החוק.

שלומי שוב

אז לא צריך למעט. למה אתה ממעט?

אמיר ברנע

אם אני קונה מנייה אצל האדון הזה. האם זו השקעה ריאלית או פיננסית? יש לו הנפקה ואני קונה את המניות שלו. ריאלית או פיננסית. תגיד לי אתה.

כארים כנעאן

מה הוא עושה?

אמיר ברנע

מפתח את המשק. הוא משקיע.

אבי לוי

תשמעו, העיוותים פה שקורים התחילו בזמנו של סילבן שלום. הגל הגדול של חברות הארנק התחיל כשביטלו את התקרה של הביטוח הלאומי ואז כולם רצו לחברות הארנק. הבעייתיות של העיוותים

שמייצרים כדי לפתור בעיה, היא לא הגיונית, היא ממש לא הגיונית. אני מאוד מסכים עם שלומי שוב שצריך לחוקק חוק יסוד מיסים ולקבוע קריטריונים אחידים, המקובלים בעולם. עכשיו אתם אומרים איך פותרים את הבעיה עכשווית של הגירעון. תטילו מס במקום עשרים ושלושה, תטילו עשרים וחמישה, עשרים ושישה. כפי שתחליטו העיקר שזה יהיה אחיד. נכון, זה פוגע במשק, זה פוגע בצמיחה. גם החוק המוצע פוגע במשק ופוגע בצמיחה אבל לא מייצרים עיוותים על עיוותים. לא נפתור את בעיית המשק ביצירת עיוותים. יש היום מס עשרים ושלושה אחוז, לא מספיק? חסר מס? אפשר להטיל היטל מלחמה, היטל קוממיות (תקומה). נאמר עוד שלושה אחוז, תעשו משהו אחיד וגמרנו.

אמיר ברנע

אפילו חד פעמי

אבי לוי

לא יודע, חד פעמי, רב פעמי. כל החד פעמי הופך להיות רב פעמי. אבל משהו אחיד, לייצר משהו שלא פוגע בצמיחה של חברות יש עשרים ושלושה מס רצו להוריד לשמונה עשרה, עצרו באיזשהו שלב למרות שההיגיון של ביבי היה מאוד מאוד נכון. אבל יש מיסוי דו שלבי שמתקיים כבר בכל העולם וגם אצלנו. אין מה לעשות, זה נכון וככה זה צריך להתנהל. החברות האלה נכון לעכשיו מחזיקות אולי במניות של בנקים וחברות ביטוח מחר יצטבר כסף הן ייקחו ויכניסו אותו למשק ויכניסו אותו לפעילות. קחו את המס במקום עשרים ושלושה אחוז לעשרים ושישה אחוז.

שלומי שוב

טוב, אנחנו רוצים להכניס גם את אגף התקציבים לדיון. כפיר נשמח לשמוע את הזווית שלך והלוואי ותתנו לי תשובות לשאלות שלי

כפיר בטאט

תודה רבה שהזמנתם אותי, זו היא הפעם הראשונה שלי פה. אני נורא נהנה מהדיון. רשמתי לעצמי כמה דברים אבל אני אתחיל רגע שניה ממה שאני רואה כשכל פעם עולה פה. למדינת ישראל אין בעיה היום לגייס זכות. אין בעיה היום שמדינת ישראל צריכה מלווה מהציבור, או שמדינת ישראל צריכה עכשיו לבוא ולעשות היטל מלחמה.

שאנחנו באים, מסתכלים על מצב המאקרו ומסתכלים על מה הבעיות שלנו, ומה בעצם המלחמה שהיא הכי יקרה, והכי ארוכה שהייתה בתולדות המדינה. ואנחנו עדיין לא יודעים לסכם לא מה העלויות הישירות שלה ולא מה העלויות הארוכות טווח שלה.

כשאנחנו מסתכלים על כל הדבר הזה, הבעיה שלנו היא בעיה פרמננטית. זה לא הבעיה של השנה הקרובה שנפתור, בטח לא בעלייה של מס חברות, שהוא הכי נוגד צמיחה שיש. וגם בטח בכל דבר אחר. אנחנו מסתכלים עכשיו על עשורים קדימה, שיהיה לנו יותר חיילי מילואים, יותר חיילי חובה,

הרבה יותר משימות ביטחוניות, הרבה יותר עלויות ביטחוניות, הרבה יותר עלויות שיקום, תקומה, טיפול בפגועי נפש, כל הדברים האלה הם לא דברים של שנה.

לכן, כל ההצעות, אני אומר לכם, כבר עכשיו מראש כי שלומי הציע שאולי תביאו פתרונות, אל תביאו פתרונות. קודם כל, זה לא דיון שאנחנו מנסים לפרשן מהציבור הצעות לסגירת הגרעון, אבל, בטח ובטח לא מעניין אותנו דברים שהם חד פעמיים. אנחנו מסתכלים על האירוע הפרמננטי. לכן, גם ששלומי רצית לדון על האם זה עשרה מיליארד או פחות. הסיפור של עשרה מיליארד בשנת 2025 הוא פחות מעניין. הרבה יותר מעניין החמישה מיליארד הפרמננטי שאנחנו צופים מהצעד הזה קדימה. כי בסופו של דבר במדינת ישראל, זו הבעיה האמיתית שלנו. עשורים קדימה אנחנו הולכים לסבול מעלויות ביטחון הרבה יותר גבוהות. עכשיו או שאנחנו נלך לעולם כמו שהיינו אחרי מלחמת יום כיפור, שפשוט נגדיל את הוצאות הביטחון, נתעלם מזה אולי נדפיס כסף כדי לסגור איכשהו את החוב הממשלתי, או שנעשה את הדברים בצורה אחרת שזה נבוא בשקילות ונראה איך אנחנו מייצרים את הגירעון לרמה סבירה.

עכשיו אני מגיע אליכם ביום שישי, סיימנו לאשר את התקציב בממשלה, סיימנו עם גירעון של 4.3 אחוז, קצת יותר גבוה ממה שרצינו, רצינו באזור ה-4 אחוז. אבל עדיין התקציב עם לא מעט צעדים קשים, כולל העלאת מע"מ משנה שעברה, הקפאת מדרגות מס הכנסה לשלוש השנים, שהיא תפגע בכל מי שיושב בחדר הזה, העלאת דמי הביטוח הלאומי גם כן, ועוד שורה של צעדים, לא דווקא בתמהיל האידיאלי מבחינתנו, אבל זה מה שצורך השעה אומר. הצעד הזה, הוא מגיע כמשהו שכולכם התעלמתם ממנו בתפיסה של הדברים, מזה שיש תופעה בלתי רצויה. איך שאנחנו קוראים לזה, תופעה בלתי רצויה, שהיא מאות מיליארדים של כספים שיושבים, בלי שעבר עליהם המס. עכשיו, חלק גדול מאותם מאוד מיליארדים, הם בדיוק משרתים את התכלית של המיסוי הדו שלבי. הם נועדו לזה שהחברה תוכל לשמור את הכסף אצלה ולהשקיע חזרה בעסק, לא סתם בשוק ההון, כי אחרת הייתי אומר שכל שכיר נעשה לו את הטריק הזה, שגם אני אשלם במקום 47 אחוז מס, 23 אחוז, ותיתן לי להשקיע בשוק ההון ורק שאני אפגוש את הכסף. אנחנו לא עושים את זה בשביל כל שכיר, כי גם מדינת ישראל צריכה את הכסף למועדה. בשסופו של דבר המודל הדו שלבי נועד לשרת את העניין שהעסק יוכל להשקיע בחברה שלו, ואכן רוב הכספים של הרווח מחולקים לתכלית הזו, אבל יש כספים שאינם, ומזה, הפתרון לבעיה הזאת אנחנו יוצאים. עכשיו, זה לא רק עניין של לשים פלסטר לבעיה של השנה הקרובה. זו איזשהי בעיה שכבר שנים מדברים עליה. לא באמת מצאו פיתרון. עכשיו התכנסנו בצוות עם הרבה מאוד דאטה. אני אשמח, אגב, לחלוק איתכם הרבה מאוד מהדאטה הזו, כי באמת יש פה דיון שהוא, דיון ברמה מאוד גבוהה, ולכן אני חושב שלהשתמש בנתונים, זה תפקיד מאוד מאוד חשוב. שבו אנחנו פירקנו וראינו בדיוק איפה נמצאים אותם כספים, ואיזה כריות אנו סבורים, שאנו צריכים לשים, כדי להגן על אותה פעילות ריאלית, אמיתית, פעילות עסקית במשק.

ושוב, אנחנו, שי אמר את זה כמה פעמים, אנחנו מאוד קשובים לבוא ולראות איפה, אנחנו יכולים לדייק את הדברים. ובוא נכניס חברה שלא רצינו להכניס לתוך המיסוי ונוכל להוציא אותה החוצה.

אני לא חושב שנוכל, להגיע ל-100 אחוז, אני אומר מראש, ומה שאבי ככה זרק על זה שאותה חברה שחמש עשרה שנים חיכתה על לתמי"א של המפעל היא לאו דווקא העניין המייצג אבל גם לה יהיה אפשר למצוא פתרונות. אנחנו מאוד נשמח להיכנס לדיון איתכם שבו אנחנו באים ומנסים לדייק את איפה שטעינו. אבל, איפה שאנחנו רק נהיה שאנחנו מחפשים את המגזר העסקי, אנחנו פה פאינאיריס, אנחנו הולכים פה בלי מחשבה ובלי שכל. אז הייתה פה הרבה מחשבה מאחורי בדבר הזה. כדי שנוכל באמת להתייחס לדברים, להסתכל ולראות איפה אנחנו טועים, אנחנו צריכים, אנחנו רוצים את המפגש מול המגזר העסקי, לכן אני שמח להיות פה ולשמע מכם, ולכן אני גם באמת רוצה בעיקר להקשיב ולא לדבר, אבל אנחנו צריכים את הדיוקים האמיתיים. אפשר פה, אפשר בפורומים אחרים, אנחנו עושים את זה עם הלשכות בפורומים אחרים, שלא בחדר דווקא כזה גדול שבו כבר כן מתייחסים ואומרים לנו פה תעשו ככה, פה תעשו ככה, כדי לשפר את המצב, וזה מה שאנחנו נשמח לקבל מכם.

אני אסיים רק במילה על המבצע דיבידנדים. זה כל פעם עולה פה. אני מבין שהרבה מאוד אנשים רוצים מבצע דיבידנדים, האנשים הכי חזקים במשק ישבו אלינו הרבה כדי לעשות מבצע דיבידנדים, כמו בסיבוב הקודם שעשינו את התיקון של תקציב 2021. אני רק מבקש, אל תבואו ותגידו שמבצע דיבידנדים הוא לטובת מדינת ישראל. כי מבצע דיבידנדים זה בדיוק להסתכל על ההווה, ולא להסתכל חצי מטר קדימה. בסופו של דבר מדינת ישראל משלמת הרבה יותר כסף על מבצע דיבידנדים, כי אפילו הימנעות גיוס החוב הגבוהה שהיום, מתוך אינספור חישובים ושיקולים שעשינו על הלחץ מ-2014, ורק התפרסם ממש לפני שבועיים, מחקר של יונתן ברמן, שבדיוק מראה את הדבר הזה. אנחנו, מדינת ישראל מפסידה מזה שיש מבצע דיבידנדים שלא לדבר על זה שהיא מתמרצת חלוקה במקום השקעות. אנחנו באנו וחשבנו איך אנחנו מנקים כמה שיותר חברות, שאנו יודעים שהן בסופו של דבר חברות במקרה, לא חברה שהיא נוצרה בשביל לשמש ארנק או בשביל לצבור רווחים פסיביים, כדי שבסופו של דבר לא תהיה השפעה ניכרת. לכן הוצאנו בחוק היוון השקעות הון. לכן החרגנו גם חברות ציבוריות. מבחינתנו, הרעיון הזה של לבוא ולמצוא כללים בינאריים שאפשר יהיה להפריד חברות ולנקות רעש, כדי לצמצם את אותו "ארור טייפ טו" למינימום, אפילו אם הוא יעשה לי "ארור טייפ וואן" מסוים, מבחינתנו זה מצב עדיף. לכן אנחנו מברכים את הדבר הזה.

שלומי שוב

כשהתכוונתי לפתרונות, התכוונתי למשל הניסיון שהיה עם הוועדה, אולי אפשר לקחת את מה שעשינו, ובאמת לבנות סט של כללה אובייקטיביים לזה התכוונתי בפתרון. אבל אני רוצה לשמוע רולנד. רולנד אתה למעשה היית בהקשר של הוועדה בכובע של מנהל הרשות. איך אתה רואה את הדברים?

רולנד עם שלם

טוב, אז בוקר טוב לכולם, אני מדבר בכמה כובעים, אז תנסו לא להתבלבל. אני חושב שיש הסכמה שיש להילחם בניצול לרעה של שיטת המיסוי הדו שלבי. יש ניצול לרעה, היה ניצול לרעה ויש נקודה

שבה המלחמה בניצול לרעה עוברת נקודת איזון ואנחנו כבר פוגעים בשיטה עצמה. אני חושב שמה שעשינו ב-2017, המלחמה הראשונה שבאמת הגיע הזמן אז שנטפל בניצול לרעה, טיפלנו גם במשיכות בעלים, ההלוואה ההנצחית של בעל השליטה, טיפלנו בשכיר שמתחזה לחברה בע"מ, או במנכ"ל שמגיע עם חברה כדי לדחות את המיסוי, טיפלנו בו, ואז מול הכנסת גם אמרנו שאנחנו רוצים עוד משהו למקרים הבודדים האלה שהם לא משיכת בעלים מוצדקת, לאפשר לרשות המיסים, באמצעות סעיף 77, במקרים הבודדים האלה שיש ניצול לרעה שלא נתפס ברשת, באמצעות ועדה ציבורית, עם המלצות וכו' לחייב את הדיבידנד אונליין. עכשיו, הוועדה הוקמה, הוועדה פעלה, אני לא חושב שזה נכון להגיד שהסעיף לא עבד. הוא עבד מאוד יפה וזה שהוא לא הופעל זה לא אומר שהוא לא פעל, פשוט הרבה חברות שידעו שהסעיף "בדרך" אליהם, גרמנו להן לחלק דיבידנדים.

קצת היסטוריה כדי להבין. ב-2017 היה את המבצע של הדיבידנדים, רוב החברות במשק רוקנו, החברות רלוונטיות, כן ל-77 הפרטיות, רוקנו את המאגר של העודפים. כך שאנחנו ב-2018-2019 להתחיל לחפש חברות פוטנציאליות לסעיף 77, לא מוצאים אוכלוסייה כזו. הייתה אוכלוסייה מאוד קטנה, לכן הבנו שצריך לחכות כמה שנים כדי שבאמת האוכלוסייה תגדל. ואתה, שלומי, בתור חבר ועדה, הביאו לך ולועדה תיקים, לא היו הרבה תיקים, האוכלוסייה הפוטנציאלית לא הייתה גדולה, אבל איפה שראינו שלא הייתה חלוקה ב-2017 ויש כנראה ניצול לרעה, ואין פעילות עסקית, הבאנו את זה לוועדה. רוב התיקים, אגב, שהנישום, החברה הבינה שהיא בדרך לסנקציה כזאת או אחרת מכוח הסעיף, חילקה דיבידנד בהסכמה. הרי יש הרבה הסכמי שומות שנעשו במהלך השנים, תחת האיום במרכאות של סעיף 77, והם לא באו לביטוי בבית משפט ולא בפרסום כזה או אחר, כי בסוף זה הסכם שומה, אולי חילקנו דיבידנד, אני מזכיר שהסעיף מדבר על עד 50 אחוז מהעודפים, אז הייתה פשרה בין ה-0 אחוז ל-50 אחוז, חלוקת דיבידנד ממשיכים הלאה. אני כמפעיל את הסעיף כזה במהלך השנים, עד שפרשתי מהרשות, השתמשתי, שוב לטובת המדינה ולטובת העניין באיום הפוטנציאלי של הסעיף, כדי לגרום למקרים המתאימים של שתהיה חלוקת דיבידנד אונליין. עכשיו, האוכלוסייה לא הייתה גדולה, אני מאמין שעם השנים האוכלוסייה כן תגדל, כי עכשיו שוב צבורים רווחים מ-2017, גוררות אותן חמש שנים של המתנה. ככל שהדאטה שפיתחנו כדי למצוא את התיקים האלו בצורה מושלמת. אני חושב שהאמירה של הסעיף, הטיפול בסעיף, גרם לכך שהחברות שהתחבאו, החברות המתאימות לניצול לרעה שהתחבאו ידעו שרשות המיסים יכולה להגיע אליהם, היא הגיעה אליהם ברוב המקרים, ואני חושב שככה הצלחנו לסדר את זה שבאמת הניצול לרעה של השיטה הצטמצם.

ניר הלפרין

השאלה האם יש תופעה לא רצויה? כפי שכפיר אומר? יש פה דוח של האוצר שמדבר על תופעה לא רצויה. השאלה האם זה נכון? האם למיטב ידיעתך עד שאתה פרשת לפני פחות משנה, היתה תופעה כזו?

רולנד עם שלם

אם רוצים לצמצם את האפשרות למיסוי דו שלבי במשק, אם ההחלטה של המדינה ושל האוצר, היא לצמצם את האפשרות להשתמש בשיטה של המיסוי הדו שלבי, אז יש להצהיר על זה: "לא מקובל עליי, המדינה, שסוגי נישומים יוכלו להשתמש בשיטה הזאת". מצהירים על זה, עושים דיון מקצועי על הדבר הזה וממשיכים הלאה.

ניר הלפרין

נאמר פה "זה תופעה לא רצויה", האם זה מדוייק?

רולנד עם שלם

אז בוא נגדיר, אחרי שהוועדה, שהמדינה צריכה להגדיר מהו בעיניה הניצול לרעה של השיטה הזאת. אני חושב שב-2017 הגדרנו באופן מובהק, כולם הסכימו שהלוואת בעלים לאינסוף זמן זה ניצול לרעה. ולכן צריך להילחם בזה, במתחם הזה אגב, היו גם בעלי עניין שהתנגדו לדבר הזה. יש להגדיר מהו ניצול לרעה.

כפיר בטאט

אז אני שואל אם שמירת רווחים לאינסוף זמן זה לא ניצול לרעה? האם אתה לא מסכים רולנד שזה שיהיה רווחים שהם צבורים עכשיו אינסוף זמן זו תופעה בלתי רצויה

רולנד עם שלם

תלוי מה השימוש ברווחים?

כפיר בטאט

השקעות ב S&P

אילי פיטרמן

השאלה היא כמה זמן בדקו הדבר הזה. מ-2017 הייתה חקיקה, אחרי זה אומר רולנד התברות היו ריקות, אנחנו עושים החקיקה שהיא דרקונית, אולי היא נכונה, אבל מה אם היא לא נכונה? איך נתקן אותה? אפשר למצוא פתרון השנה ולגבש פתרון ארוך טווח. אי אפשר לגבש פתרון ארוך טווח תוך כדי מלחמה, כאשר לא באמת נעשה דיון.

רולנד עם שלם

אני מסכים שהמלחמה והצעדים שננקטו כדי להילחם בניצול לרעה, יש עוד דברים לעשות, ואני חושב שמה שנמצא כאן כרגע, עברנו את הגבול. זאת אומרת, אנחנו לא רק מטפלים בניצול לרעה אלא פוגעים בשיטה עצמה. עכשיו, לפגיעה בשיטה כשיטה, כמו שמקודם הוזכר, ב-2003 הוסרה התקרה של ביטוח לאומי לשכירים. זה יצר נזק שאף אחד לא צפה אותו, נזק שעד היום אנחנו משלמים עליו.

יש פה בפגיעה בשיטה עצמה, בשני האחוזים האלה על העודפים וכו', יכול להיווצר נזק, שאנחנו לא יכולים לעריך אותו כרגע. תמיד קשה להגיד, הנה הבעיה, אני מצייר אותה, מה תהיה הבעיה העתידית. אני חושב שפה, קודם הזכרת את התינוק עם המים, פה זה כבר לא התינוק, זה לא המים, זה האמבטיה זה כולם על כולם, יש, אפשר למקד, יש בעיה, היא עדיין קיימת, צמצמנו אותה ב- 2017, אפשר למקד את הבעיה, לטפל בה, להרחיב את האפשרות של 77 יותר אובייקטיבי.

שלומי שוב

כמו שעשיתם עם ההלוואות. זאת אומרת, קבעתם משהו ואין עכשיו עליו וויכוחים. כשאתה קובע סט אובייקטיבי זה רץ...

ניר הלפרין

אתה יכול גם להרחיב את (1ט)3. אם יש לך בעיה עם נכסים ספציפיים, נדלן בחו"ל למשל. תטפל בנכסים הספציפיים שמפריעים לך דרך סעיף (1ט)3, במקום להפוך את כל עקרונות המס בשביל זה

שלומי שוב

בואו להרחיב את הדיון עוד לסקטור העסקי בזווית של שוק ההון

אילן רביב

אילן רביב, מיטב בית השקעות. אני הכנתי כמה דברים להגיד, אבל אני מעדיף להתייחס למה שנאמר פה לאחרונה. היה משפט שם כפיר אתה אמרת "השקעה בשוק בשוק ההון היא ניצול לרעה". אני רוצה רק להבין רגע. כי שר האוצר, בכבודו ובעצמו, והחשב הכללי, הגיעו לשוק ההון לאחרונה, להסביר לנו כמה זה חשוב שנקנה אג"ח של מדינת ישראל. אני לא מבין, שוק ההון בתקציב, נלקח בחשבון?

כפיר בטאט

שלומי אמר בלי פופוליזם, ואני באמת מצטער.

אילן רביב

אבל אתה אמרת את המשפט הזה.

כפיר בטאט

בסוף רגולציה של מדינת ישראל מביאה לסדר גודל של - 60 מיליארד ש"ח בחודש לשוק ההון, קרנות השתלמות קרנות הפנסיה וכדומה.

אני לא מצליח להבין את הטענה, הרי בסוף גם אני הייתי שמח שאת המשכורת שלי כשכיר ממשרד האוצר לשלם 23 אחוז מס, להשקיע את כל השאר בשוק ההון, ובסוף הדרך לפגוש את המס. אם בכלל לא יהיה את המבצע שכל פעם מציעים, גם אני הייתי שמח.

התכלית של המודל הדו שלבי, היא לא כדי שאני אקח את הכסף ואשקיע אותו במדדים, או בכל דבר אחר. היא כדי שאני אשקיע בעסק שלי.

אילן רביב

אבל עד שתשקיע בעסק שלך הכסף חונה?

כפיר בטאט

אוקי ולכן יש כריות ויש הרבה מאוד דברים אבל העניין הזה של החנייה. לכן בוא אני אקח אותך לזה, האם חנייה שהיא עד אינסוף זמן, זו חנייה סבירה?

אילן רביב

מה היא עושה בינתיים, אני לא מבין מה?

כפיר בטאט

חנייה עד אינסוף זמן, היא בינתיים עושה תשואה.

אילן רביב

גופים שמנהלים פה תיקי השקעות לגופים, לחברות אחזקה ולחברות ארנק. אוקיי, התיק הממוצע יושב 70 אחוז באג"ח.

כפיר בטאט

אבל שוב אתה קולט שאם התכנית של מודל הדו שלבי הייתה להניע את המשק מבחינת כל ההשקעות במשק. אז אני שואלת אותך למה אני כשכיר לא יכול להנות מאותו דבר שאני אשלם 23% ואחר כך אני אשלם את זה.

אילן רביב

אני רק רוצה להגיד, שוק ההון מניע את המשק, אותם תיקים, אותם כספים שחונים עשרות ומאות מיליארדי שקלים שחונים בתיקי השקעות של חברות כאלה ואחרות, שחלק מהן נופלות בחוק הזה. קונות אג"ח קונצרניות שמשקיעים במפעלים ריאליים, קרנות אג"ח ממשלתי שעוזרים לסגור את הגרעון. בטח שחוו"ל מגיעים וזה, וגם משקיעות כן, במניות ישראליות ובהון, חלק גם הולך לחו"ל, על זה פחות אולי רלוונטי לדיון הזה. אבל החלק שמושקע בישראל, אני לא רואה בו שום פסול.

אייל הירדני

אני חושב שאתם מערבבים פה כמה פרמטרים יחד:

1. הנושא הראשון הוא מנכ"ל/עובד בכיר שעובד במסגרת חברה במקום כשכיר. הנושא הזה כבר טופל באופן משמעותי ואם ישנם עוד מצבים ששכיר לכאורה עובד במסגרת חברה בבעלות – ניתן לטפל בהם ספציפית.

2. הנושא השני הנו העודפים הצבורים בחברה. עודפים אלו יכולים לנבוע ממגוון רב של מקורות, מפעילות עסקית ישירה, מהשקעות שבוצעו, מימוש נכסים, מימוש פעילות, רווחי הון וכו'..

תזכיר החוק מתבסס על שתי הנחות/נקודות מוצא מרכזיות:

1. החברות משקיעות את הנכסים בהשקעות פאסיביות

2. דיבידנד לא יחולק לעולם – דהיינו דחיית המס היא פרמננטית

חלוקה של עודפים צבורים מובילה מצד אחד את היחיד לתשלום מס באופן מיידי, אך מצד שני, מעבירה את סכום החלוקה בניכוי מס למשטר מס שחל על היחיד. לפיכך, בהנחה שקיימת יכולת חלוקת דיבידנד מבחינה עסקית בעל השליטה יכול לבחון שני מצבים אפשריים לגבי הסכום הניתן לחלוקה:

1. חלוקה מיידי של דיבידנד, אשר במסגרתו ישלם מס מיידי בגין החלוקה, אבל היתרה בניכוי המס תעבור למשטר מס החל על יחיד

2. אי חלוקת דיבידנד והמשך פעילות במסגרת החברה – במקרה זה כל הרווחים ימשיכו להתמסות על פי משטר המס החל על החברה ובהמשך, כל הרווחים הצבורים בהווה ו**בנוסף עליהם כל הרווחים אשר ימשיכו להיצבר עד למועד חלוקת הדיבידנד** – ימוסו במועד החלוקה.

חלוקה מיידי של דיבידנד כמובן מעלה את תקבולי המיסים המיידיים, אך **מקטינה אותם באופן שוטף בעתיד ובסך כולל מפחיתה את תקבולי המיסים, הן במונחים אבסולוטיים והן במונחי ערך נוכחי (בהנחה שהדיבידנד מחולק בנקודת זמן עתידית ולא נדחה פרמננטית)**. כמו כן, ההנחה שכל הסכומים המחולקים בהווה נטו ימשיכו ליהיות מושקעים במישור היחיד וימשיכו לתרום לצמיחה וליזמות הנה הנחה לא סבירה כפי שאסביר בהמשך. במידה והנטייה של היחיד להמשיך להשקיע וליזום לאחר תקבול הדיבידנד על ידו, תרד (כפי שצפוי), הרי שהפגיעה בתשלומי המיסים בעתיד תייה אף גדולה יותר באופן משמעותי.

מכאן נובע, שהדבר היחיד שיכול להטריד את המחוקק מהיבט תשלומי המס, הוא לא היכן כספי העודפים הצבורים על ידי החברה מושקעים, אלא רק השאלה האם ניתן לדחות באופן פרמננטי את חלוקת הדיבידנד.

מכיוון שתזכיר החוק עוסק בחברות מעטים ולא בחברות ענק, החשש מדחייה פרמננטית ודחייה בין דורית נמוכה. ואם קיימת בעיה של אינסופיות או פרמננטיות של הדחייה, זה בהחלט משהו שאני מבין שצריך לפתור אותו כי זהו המקרה היחיד שבו קיימת באמת פגיעה בגביית מס. בהנחה שאנחנו פותרים את נושא הפרמננטיות, תשלומי המיסים לאורך זמן לא רק שלא יפגעו, אלא ישתפרו הן במונחים אבסולוטיים והן במונחי ערך הנוכחי.

מדוע אם כן, גם במקרה שמצב החברה מאפשר זאת, בעלי שליטה אינם מחלקים את כל הרווחים הצבורים הניתנים לחלוקה מבחינה עסקית באופן מיידי וגם לא יחלקו אותם באופן מיידי, גם אם

נבטיח שלא ניתן לדחות באופן פרמננטי את החלוקה, למרות מה שציינתי קודם שמבחינת תקבולים וערך נוכחי הסכום נטו שיישאר להם יהיה גבוה יותר?

אנשי עסקים מתחשבים בפרמטרים של סיכון והם עושים הפרדה מאוד ברורה בין המישור הפרטי לבין המישור העסקי. לא משעבדים את הבית ולא מערבים את החשבונות הפרטיים עם חשבונות החברה. זה קודש הקודשים. ולכן כשאתה תעביר את הכסף למישור האישי, הפסיכולוגיה, של איש עסקים תוביל אותו להוריד משמעותית את הסיכון, ליזום הרבה פחות ולהשקיע הרבה פחות.

קראתי בעיון את הצעת החוק, וקראתי גם את התזכיר. אתם מניחים כל הזמן שתי ההנחות שלדעתי הן שגויות. האחת זה פרמננטיות של אי חלוקת הדיבידנד שאני חושב שהיא איננה נכונה. בוודאי לא לסוג החברות שאתם הגדרתם בתזכיר. הבעלים של וולמארט מעביר את המניות לילדים, אחרים משתמשים בטראסטים וכו', אני לא חושב שזו הנחה סבירה לגבי החברות עליהם חל תזכיר החוק. בכל מקרה במידה וקיים חשש כזה, ניתן לפתור אותו

עכשיו אני אתייחס לעוד פרמטר שציינתם. לקחתם בחשבון את הרווחים שנצברו בשנים האחרונות, ועשיתם תחשיב מה היה קורה אילו הייתם מטילים את המיסים. אני חושב שבמידה והיו פה מחלקים דיבידנד כפוי, הרווחים האלה שאתם מציגים לא היו נצברים ולא ממשיכים להיצבר בחברות ובמדינה בהיקפים האלה, בשנים שהבאתם בחשבון.

אני אגיד עוד משפט אחד שאני חושב שגם הוא מאוד חשוב בנושא הזה, ואני מצטער שאני לא מתעסק רק באלמנטים של מיסוי, אלא גם מתעסק באלמנטים נוספים, וזה נושא של תחרותיות במשק. החוק הזה למעשה לא נוגע בחברות הגדולות והציבוריות. הן יכולות לעשות כרצונן ברווחים הצבורים שלהן, לקנות חברות מתחום פעילות אחר, לקנות חברות מאותו תחום פעילות, לצבור עודפים לימים מורכבים יותר וכו'. אסימטריה זו תוביל להקטנה משמעותית בתחרות במשק. השחקנים הקטנים שיאלצו לפעול רק במישור הפרטי (ולא במסגרת חברה) פשוט יקטינו פעילות עד כדי שיצאו מהשוק

כפיר בטאט

גם פרטית.

אייל הירדני

חברה פרטית אבל היא נכנסת לפה והיא יישאר לה פחות עודפים.

כפיר בטאט

אבל גם קניית נכס.

אייל הירדני

התפקיד של השחקנים הקטנים במשק הוא הרבה יותר גדול מהיקף הפעילות הישיר שלהם מכיוון שיש להם השפעה משמעותית על השחקנים הגדולים. כשמביאים 20 טון פסטה, ביבוא מקביל, במחיר

מוזל, ההשפעה על המשק במונחי כמות היא לא גדולה אבל זה גורם לתעשיות הגדולות להתחיל לראות את התחרות ולהתאים את עצמם. כאשר המשקיעים הקטנים נותנים הלוואות לבנייה – ההשפעה מבחינת ההיקף אינה גדולה, אבל הבנקים מתאימים את עצמם ולפיכך ההשפעה על המשק גדולה. ההשפעה של סטארט אפ היא לא רק בפעילות הישירה שלו. הוא גם מזרים דם לכל החברות הגדולות, כי הן חוששות. אם תוציאו מהמשק, את אותם כרישים קטנים שפועלים פה במשק, אני חושב שרמת התחרותיות במשק מאד תפגע בכל הענפים (בתעשייה, באשראי, בבנקאות, בנדל"ן וכו'). מה גם שהמשק שלנו גם ככה מאד ריכוזי. אתם נותנים כוח עודף, לדעתי, לחברות הגדולות במשק ומוציאים את השחקנים היחסית קטנים.

שוב אני אומר, שני נושאים אתה צריך לפתור, ואני חושב שחלקם נפתרו:

נושא אחד - מנכ"ל/עובד בכיר העובדים במסגרת חברה – בעיה זו טופלה כבר באופן משמעותי ובשל העובדה שמיסוי היחיד על השקעות פאסיביות נמוך מהמיסוי המצטבר שחל על חברה, במידה ובעיית הדחיה הפרמננטית של חלוקת הדיבידנד נפתרת, הרי שגם בעיה זו נפתרת כמעט מאליה.

נושא שני - דחיה פרמננטית של חלוקת דיבידנד – בין אם הבעיה קיימת או לא, אם נוודא שהיא לא יכולה להתקיים אין אפשרות לבוא ולומר שיש פה עיוות מיסוי. אני באמת מצטער. כמו כן, ברגע שבעית הפרמננטיות אינה קיימת – הנטייה של חברות להשקיע בנכסים פאסיביים על פני חלוקת דיבידנדים גם כן פוחתת משמעותית מאליה.

לסיכום, החשש המרכזי הוא דחיה פרמננטית של חלוקת הרווח הצבור. הפתרון של טיוטת התזכיר לחשש (לא בהכרח אמיתי) מפני דחיה פרמננטית של חלוקת הרווחים ותשלומי המס בגינם, הוא התערבות בסוגי ההשקעות של החברה וכפייה לחלוקה מיידית של הרווחים הצבורים (תשלום מס בשיעור 2% מיתרת העודפים משמעותו כפייה לחלוקה).

פעולות אלו יובילו לתקבולי מס גבוהים באופן מידי, צמצום הנטייה להשקיע, ליזום ולקחת סיכונים, צמצום התחרותיות במשק, פגיעה בצמיחה, צמצום משמעותי במיסוי שוטף עתידי – גם טכנית וגם כתוצאה מירידה בפעילות ובהשקעות והקטנת סך תקבולי המיסים הן במונחים אבסולוטיים והן במונחי ערך נוכחי.

לדעתי ניתן להתמודד עם החשש של המחוקק מדחיה פרמננטית של חלוקת דיבידנדים, כמו גם עם הצורך בהגדלת המיסוי בעקבות המצב במשק, בדרך אחרת, אשר לא תפגע במשק בכלל, לא בחופש הפעילות, לא בתחרותיות, לא ביוזמה ולא בצמיחה ואף לא תפגע בתקבולי המיסים – לא באופן אבסולוטי וגם לא במונחי ערך נוכחי. אשמח לסייע ככל שאדרש

כפיר בטאט

אני אגיד לך אייל, אני אגיד ממש בקצר, אחד יש בעיה של פרמננטיות, את זה אנחנו רואים בדאטה. שנית, התופעה שאמרת שבלי פרמננטיות המס תמיד יהיה יותר גבוה היא אמפירית, בגלל אותם

דברים שתמיד עולים פה ולא סתם הם עלו פה, זה הסיפור של מבצע דיבידנד. הסיפור הזה יושב כאבן ריחיים.

מיכאל אסולין

בסוף התחשיב שבוצע למעשה כמו שכפיר אמר, לקחת את הדאטה בייס של הרווחים שקודמים, מה שבהמשך שראינו שבאמת הרווחים נצברו החל מ-2017 צפונה. ואז מנסים לראות מה המס שנחסך כתוצאה מזה שהרווחים האלה לא מחולקים. וגם ציינו בדוח הצוות שבחן את כל הנושא הזה, ורואים שבאמת מדובר על סכומים שעולים על 60 מיליארד שקלים שהרווחים שלא מחולקים שהם מעבר לכריות שנכנסו בתוך החקיקה שנותנות את ההגנה לרווחים שלא מחולקים, אך כן אמורים ורואים אותם כמושקעים חזרה בעסק.

ואז מנסים להבין באמת מה המרכיב של המס שנחסך כתוצאה מאותם שכירים רדומים שלא מטופלים ב-62 א' שנחקק ב-2017, ומה המס שנחסך כתוצאה מזה שהוועדה של סעיף 77, שלא אגיד שהיא לא מצליחה להגשים את מטרותיה, כי באמת רונלד נגע בנקודה שלא חשבו עליה, שהרבה חברות כן מחלקות כתוצאה רק מהאיום מבלי הצורך להכיל אותן. אבל אני חושב שנקודת הכשל של סעיף 77 היא שהוא לא במסגרת השומה העצמית האפס אפס, בניגוד ל-3(ט) שבא וטיפל באותן משיכות במסגרת השומה העצמית אתה חייב לדווח, ב-77 הוא כפוף לוועדה שמוקמת שצריכה לבחון תיקים. אנחנו מכירים באמת את מגבלת ובעיית כח האדם של שקיימת ברשות המיסים ברמת היכולת שלה לבקר את כל התיקים האלו.

ניר הלפרין

תתקן אותו ואל תטיל עוד 2% 'קנס' בלי לתת אותו כזיכוי אחר כך..

מיכאל אסולין

אז קודם כל הוצע תיקון שבאמת גם מנסה להכניס משהו ששלומי דיבר עליו, שהמאפיינים יותר אובייקטיביים ופחות סובייקטיביים. במיוחד השיקול במסגרת ההפעלה של 77, אבל כן נעשה איזשהו איזון, ובאמת היו פה דיונים בצוות.

ניר הלפרין

אני הייתי שותף לצוות הארנק בועדת טרכטנברג, ולא שיניתי את דעתי מאז ועד היום. אנחנו קבענו כללים בצוות, שבהתקיימן תהיה חלוקה. היה מנגנון, שבסופו של יום לא יושם. ואגב עוד שאלה קטנה, מה הבעיה בהשקעת רווחים לא מחולקים, בבורסה הישראלית. למה זה נכס 'רעיל' מבחינת התזכיר.

מיכאל אסולין

רגע אני אסביר את שני הדברים. האחד, הדיון בתוך צוות ניסה למצוא את האיזון בין לקחת את 77, הקיים עם המאפיינים האובייקטיביים שלו ולהפעיל אותו בצורה אוטומטית.

ואז לכפות מס דיבידנד חלוקה אמיתית בצורה מה שנקרא, למינימום שיקול דעת על בסיס אותם מאפיינים אובייקטיביים. לבין, המקום שבה ואומר, אני לא רוצה לכפות עליך לחלק, אלא אני בא ואומר, המדינה נפגעת מזה שאתה לא מחלק באיזשהו מרכיב מימוני כלשהו במסגרת ההלוואה. הצוות בא ובסוף הגיע לאיזושהי המלצה שבאה לבכר את האפשרות לתת לחברה להחליט, האם אני רוצה לשלם את הריבית למדינה בגין דחיית החלוקה, או האם אני רוצה לחלק ולא להגיד לפקיד שיושב בפקיד השומה שיחלק אוטומטית.

ניר הלפרין

א' זה שני אחוז על הכל ולא רק על רכיב מס הדיבידנד. וב' זו הצעה של המועצה. הצעה של המועצה הלאומית לכלכלה מ-2012, שנדחתה על ידי רשות המיסים. בגלל הדברים שאנחנו מציגים כאנכולם יודעים פה, כל מי שמתעסק במיסים שזה בניגוד לעקרונות, זה בניגוד למיסוי דו שלבי, שאתה הולך בניגוד לעקרונות גם של בית משפט עליון. הרי יש חלופות. החשש שמתישו גם המייצגים יתחילו לכתוב חוות דעת בניגוד לעקרון היסוד הזה, הרי אם העיקרון הזה לא קיים, אז הוא לא יהיה קיים גם בהפוך.

שיהיה ברור אני בעד לטפל בניצול לרעה של עקרון המיסוי הדו שלבי, אני בעד לחלוטין, הייתי בעד ב-2012, ומאז ועד היום. אבל השאלה אם זו הדרך לטפל.

מיכאל אסולין

אין בעיה, קודם כל צריך להבין ולהדגיש, שני אחוז לא מוטלים על כלל העודפים של החברה, אלא מוטלים על העודפים שמעבר לכריות שנקבעו בחקיקה. אין פה אמירה שאסור לצבור אלא יש אמירה של מה תהיה חבות המס בצבירה כדי להשוות בין יכולת החיסכון של היחיד שמשקיע את החסכונות מהנטו למול בעל השליטה שהחסכונות שלו שהוא משקיע הם מהברוטו ללא תשלום מלוא המס.

ניר הלפרין

אנחנו מציעים לתקן את סעיף 77 ואת סעיף 3(ט). תעשה כללים אובייקטיביים בסעיף 77 ובסעיף 3(ט) תכניס את הנדלן להשקעה מחו"ל אם זה מה שמפריע לאוצר.

ואדים פורטנוי

זה פוטר את הציינג'ים, זה פוטר את החברות הפרטיות שנותנות אשראי למגזר הפרטי. זה הפטור האמיתי. לא הבנקים וחברות הביטוח. כי הן היו פטורות כי הן ציבוריות.

ניר הלפרין

לא בדיוק, התזכיר לא רלוונטי לציבוריות, אלא לחברות האחזקה הפרטיות, לרבות אלו שמחזיקות בציבוריות.

שלומי שוב

אני מתחבר למה שאייל אמר, מה שהוא אמר, זה מה שאני שומע ככה בחדרי חדרים עם הרבה אנשי עסקים, הסנטימנט הזה.

אייל הירדני

כפיר, אתם מסתכלים, אנחנו כבר יושבים איתכם פה בצד שכבר הצליח, היזם מסתכל בצד של הסיכון. בצד הסיכון אתם פחות רואים את זה, כי כשחברה מפסידה היא לא מגיעה אליכם, היא גם לא מעניינת, לא יהיה לכם שם רווחים. אתם עושים את התחשיב של הנכסים המוגנים וכו', אנחנו מסתכלים ואומרים, מה הסיכון? יש לי עודפים, שני אחוז אני כבר יודע שהולכים, אני לא בטוח שאני אצליח וכו'.

נועה לב גולדשטיין

דיברו פה הרבה על העניין של תיקון סעיף 77. אני מנהלת מחלקת המיסים במשרד פישר בכר, אנחנו בעצם ייצגנו שתי חברות, בהליך של סעיף 77, עוד לפני התיקון האחרון, התיקון של 2017, יש פה כמה בעלי עניין, גם בעצם בשימוע מול הוועדה, וגם בשימוע מול מנהל רשות המיסים. וכבר אז, הסעיף היה נראה בעינינו מאוד חמור וקיצוני, בעיקר בעיקר בשלושה נושאים, שעכשיו גילינו בהצעת לתיקון סעיף 77, שהם בדיוק שלושת הנושאים שפשוט שמו אותם בצד. זאת אומרת אנחנו העלנו במסגרת השימועים שנערכו בזמנו הרבה מאוד טיעונים, אבל שלושת הטיעונים העיקריים שהעלנו הם הנושאים שכרגע מבקשים לתקן או יותר נכון לעקוף אותם במסגרת התיקון החדש לסעיף. הראשון זה נושא הרטרואקטיביות. סעיף 77 היה קיים תמיד, כמעט תמיד בפקודת מס הכנסה. הסעיף לא כל כך הופעל, שוב, בגלל כל מה שנאמר פה, ההתערבות בשיקולים העסקיים, היא מאוד מאוד לא רצויה. ולכן שומרים את האפשרות להפעיל את סעיף 77 באמת למקרים המאוד קיצוניים. אבל תמיד, סעיף 77 בגרסאותיו הקודמות, הייתה קיימת תקופת התיישנות. כלומר, רשות המיסים יכלה לשום את הנישום בתוך פרק זמן של מספר שנים, וכן או לא להפעיל, וכן או לא למסות את אותם רווחים שלא חולקו. במידה ובחרו שלא להפעיל את סעיף 77 על שנות מס מסוימות, לאור הוראות ההתיישנות, האפשרות לחזור לרווחים של אותן שנים כבר לא הייתה קיימת. באו ב- 2017, עם סעיף 77 כאילו מחודש, ובעצם פגעו בבת אחת בהוראות ההתיישנות שהיו קיימות בסעיף 77 טרום התיקון, ועושים את זה עכשיו עפעם נוספת, ורוצים לקבוע הוראות המאפשרות למסות באופן רטרואקטיבי, את כל אותם רווחים שנצברו מהיום שהוקמה החברה, וזאת בהתעלם מהעובדה שחלק ניכר משנות המס כבר התיישן מכוח סעיף 77 טרם תיקונו, ולכן אין אפשרות חוקית למסות את אותה רווחים שהתיישנו. בעינינו, אי' זה בלתי אפשרי. זה לשנות את כללי המשחק באמצע. מדובר מרווחים ועודפים שכבר התיישנו, אין אפשרות בשום דרך חקיקתית, שמנסים לעשות גם היום וגם אז, לפגוע ברווחים שכבר התיישנו מכוח סעיף קודם. וזה אחד הדברים המאוד בעייתיים. אנחנו הגשנו בג"ץ בעניין הזה, נאמר לנו כתשובת בג"ץ, שמוקדם מדי לדון בטענות שלנו כל עוד לא הוצאו שומות ספציפיות מכוח

הבעיף חוק שתוקן לכו אין עדיין ניזוקים ישירים כתוצאה מהתיקון, ואולם שמורה לנו הזכות העתידית לתקיפה עקיפה ככל וייצאו שומות שיגיעו לדיון בבית המשפט.

שלומי שוב

אז בקושי הם אישרו לנו את התיקון של סעיף 77.

נועה לב גולדשטיין

בסופו של דבר בג"ץ החליט שעדיין, מכיוון כמו שאתם שומעים, סעיף 77 לא מתקדם ולא הוצאו עדיין שומות מכוחו, אז בג"צ קבעו שהטיעונים בעניין הרטרואקטיביות הפסולה בעינינו, נשמרים לנו, כך שביום שתצא שומה ויגיע לדיון בבית משפט, נוכל להעלות את הטיעונים בעניין הרטרואקטיביות אז, אבל אותם טיעונים ממש לגבי הרטרואקטיביות הפסולה מאוד מאוד רלוונטים גם לכל מה שאנחנו מדברים פה היום בגלל שהתיקון המוצע כעת לסעיף 77 קובע בשנית ואף באופן יותר נחרץ וברור כי יש להחיל את הסעיף באופן רטרואקטיבי גם לגבי רווחי עבר שכבר התיישנו. ר. הטיעון השני שטענו בתוקף, זה שלא בכל מקרה המבנה התאגידי שמייצר מצב של מיסוי דו שלבי, נוצר בגלל תכנון מס או בכדי להימנע מתשלום מס. קחו לדוגמה מצב שהוא באמת באחד המקרים שלנו, שהייתה מכירה מאוד גדולה שהיא הונית, רווח הון. זאת אומרת יכול היה בעל המניות להחזיק באופן ישיר במניות ולמכור, ושיעור המס שלו היה הרבה יותר נמוך מאשר בהחזקה הדו שלבית. אז לבוא היום במסגרת התיקון המוצע לסעיף 77, ולבטל את תנאי הסף שקיים בסעיף בגרסתו היום, הדורש להפעיל את הסעיף רק במצבים בהם אי חלוקת הרווחים באופן עצמאי על ידי הנישום יוצרת תוצאה של הימנעות ממס, לבוא היום ולומר כי התנאי הזה אינורלוונטי, ולא צריך להדוק יותר, בעוצם חוטא למטרת סעיף 77 – כסעיף שנוצר משיקולים אנטי תיכנוניים ומיועד להפעלה רק במצבים קיצוניים של אי חלוקת רווחים כדרך להימנעות מתשלום המיסוי הדו שלבי. ולכן מדובר בתיקון נוסף שלא מתמודד עם הבעיות שהיו בסעיף הקודם אלא פשוט מבטל את הדרשה. ושלוש, הנושא של ההגמשה, של איך באים ובודקים האם העודפים כן או לא מיועדים לשימוש לפיתוח עסקי החברה בעתיד. ההגמשה הזאת, אן בעצם הקביעה כברירת מחדל כי הרווחים אינם מיועדים לפיתוח עסקי החברה והעברת נטל הראיה על הנישום להוכיח אחרת, היא כל כך חמורה משתי סיבות עיקריות, ואני מקצרת, הסיבה הראשונה, מכיוון שבאמת יש פה התערבות לא חוקתית, דרקונית בעסקים, וזה נאמר פה כבר לא מעט על ידי אנשי התעשייה, בתכנונים קדימה, זו פגיעה בקדימה בעתיד של כולנו, קודם כל. וכמה זה חוקי להתערב בעסקי החברה השוטפים? אולי בעל העסק היום שומר עודפים ולא נוגע בהם כי הוא מתכנן עוד שנתיים או שלוש לבצע השקעה חדשה או כניסה לתחום פעילות חדש זו פגיעה אחת. והפגיעה השנייה שנאמרה פה כאילו בצורה חיובית, ואני מצטערת שאני צריכה קצת לקלקל את המסיבה, אבל אנחנו יודעים, ויש פה לא מעט אנשי מיסים כמוני שיודעים את זה, מהסקטור הפרטי, שאנשי מס הכנסה משתמשים בסעיף 77 מאז התיקון שלו בשנת 2017, על מנת ל"שכנע" נישומים לשלם מס דיבידנד על יתרת העודפים במצבים שהנישומים אינם עונים על הקריטריונים שנקבעו בסעיף. לבוא היום במסגרת הצעה לתיקון נוסף של סעיף 77, ולשדר מסר למפקחי המס, שניתן יהיה מעתה להפעיל

את את סעיף 77 כמעט בלי הגנות לנישום וכברירת מחדל הקובעת כי העודפים הפנויים לא יישמשו את העסק בעתיד, מעניק כוח גדול ומסוכן מדי למפקחי המס, שיכולים להכריח את הנישומים לשלם את המיסוי הדו שלבי על עודפי החברה, גם במקרים בהם לא ראוי ולא מוצדק לעשות זאת.

אמיר דוידוב

קודם כל לגבי סעיף 77, אני אתייחס לכמה נקודות שנאמרו פה, מבלי אפילו להיכנס לעומק אם קשה לקבוע אם יש פה פגיעה בעסק או אין פה פגיעה בעסק. סעיף 77 לא עובד היטב, הוא סעיף פרכני שדורש המון עבודה של מפקחים בוועדה והיום רשות המיסים לא מסוגלת להפעיל אותו זה בסופו של דבר התוצאה סופית והדבר הזה של המס החדש שנקבע בסעיף 81(ב) בעצם בא להתחיל מנגנון אוטומטי, שיפגע או יגיע לאותה רמה של מיסוי עודף. עכשיו, באו ואמרו כאן בעצם אנחנו תמיד מנסים לאזן בין שני דברים. כל מס מפריע, כל מס מפריע, מצד שני בשביל תקציב המדינה אנחנו צריכים מיסים, ואנחנו חושבים שבין החלופות של להעלות מס חברות באופן גורף ואחיד, לבין החלופה של לנסות ולבוא ולדקור את אותם רווחים שלא מעודדים צמיחה. עכשיו, יכול להיות שבניגוד למה ששלומי אמר, לא עשינו עבודה מיטבית או שאפשר לשפר אותה. במובן הזה שאפשר לדייק אותה, יש פה שיח שמתרחב באמת לקראת ההחלטה של הכנסת, של לבוא ולדייק את המודל עוד יותר, אבל אני חושב שהשיטה הזאת, של לתקוף את מה שצריך לתקוף, שבעצם לא מונה את הסיבה הכלכלית שזו הסיבה היחידה לאפשר את המודל הראשוני, המודל הזה יותר קובע. עכשיו, מבחינת איום של כספים. כפי שאמר, הדבר הזה לא יהיה, גם אנחנו עובדים על פי חוק, וכל מי שמשמש בסמכות שלו בצורה לא ראויה, מאיים או רומז, זה דבר שאפשר להגיע ללשכת המנהל ולהקריא עליו, אנחנו פועלים בצורה מסודרת על פי חוק, בלי לאיים ובלי לרמוס. מבצע דיבידנדים, אני אתייחס כי התייחסו פה אליו אחרים למרות שזה לא הדיון, אני רק רוצה להגיד שחלק שהנתונים שהייתה קפיצה מאוד גדולה ב-2017 לעומת ירידה אחרי זה, הם מוטים, חלק מהחלוקת דיבידנד נובעת מסעיף 3(ט)1 שחוקקו. אני מסכים עם כפיר שזו לא מדיניות מס אופטימלית, אבל אנחנו נמצאים בתקופה לא אופטימלית, בשנה הכי קשה במדינת ישראל, שאולי דורשת כן להשתמש באמצעי הזה לצד עדכון השיטה של המיסוי הדו שלבי, או לפחות ניסיון שלה.

שלומי שוב

למה אמרת שאי אפשר לשפר את סעיף 77?

אמיר דוידוב

אני אומר שאפשר לשפר את סעיף 77. יש בו כשל מובנה ואין לנו מפקחים באגף מס הכנסה, אנחנו רוצים לעבור למיסוי לא רק מאפס.

שלומי שוב

אבל אם אנחנו עוברים לקריטריונים ברורים, כמו שעשיתם עם היתרות חובה, אם אנחנו עוברים למשהו שהוא לא מייצר דרישה לכוח אדם..

אמיר דוידוב

ניר נתן דוגמה מאוד יפה, הוא אמר 3(ט)1, תדקור את הנכסים שאתה רוצה לעשות. אנחנו חושבים, אנחנו לא זורקים את סעיף 77, אנחנו מצרפים עוד כלי, שאנחנו חושבים שהוא כלי מידתי.

שלומי שוב

אגב מי שידוע להסביר לי למה זה 2 אחוז בתזכיר החוק, אשמח להבין מה עומד מאחורי המספר הזה, אם בכלל עומד משהו כזה...

יזהר קנה

אני חושב שהחקיקה של ביטוח לאומי בזמנו לימדה אותנו, איזה נזק ענק יכולה לעשות טעות להרבה מאוד שנים. אני חושב, דרך אגב, שהנזקים שהיו בזמנו עם הביטוח לאומי זה לא רק באמת כל אותן חברות הארנק, אלא גם מעבר של אלפי עצמאים, שניצלו את בסיס המזומן כמו שצריך עד הסוף, וזה בעצם איזושהי דחיית מס, דרך אגב, האינסופית, בנושא הזה של המזומן. אבל אין ספק שהחקיקה אז, שבא כל המשק ואמר איזה טעות זאת, ולמרות זאת אמרו על אפס ועל חמתם איזה נזק זה גרר. והחקיקה שמגיעה עכשיו היא קיצונית, היא לא מידתית, והיא גם לא בדיו פרוסס. עכשיו, ב-2017, בחקיקה של 2017, ויש פה חלק מהחברים שהיינו ביחד ב-2017, היה דיו פרוסס. אין ספק שיש מה לשפר אותו. עכשיו דרך אגב, רק כדי לספר למי שלא היה בחקיקה של סעיף 77, מה היה. היו ויכוחים ליד השולחן, בין הלשכות והאוצר וכן הלאה וכן הלאה. נאמר תלכו לחדר ליד ותנסו להגיע להבנות. הלכנו לחדר ליד, ישבנו עם משה, עם האנשים של משה, ואז הגיע אותם חמש ו-50 אחוז וכן הלאה וכן הלאה. במבחן הזמן, אין ספק שזה צריך להיבחן. אני דרך אגב בכלל התפלאתי שלקח כל כך הרבה זמן, עד עכשיו. למה 5 שנים, למה לא 4, למה 50 אחוז, למה לא 60, ועוד כל מיני דברים אחרים, שאני מבין עכשיו ממך, שלומי, שיש עוד כל מיני דברים אחרים שהיה צריך לטפל בהם. אבל במקום לקחת את אותו סעיף, ולתקן אותו, לטוב ולרע וכל מיני סעיפים שקיימים פה, במיוחד שנאמר פה שנעשה פה ניצול נכון, לפחות לפי רולנד, אז במקום לשבת עליו ולסדר אותו, מביאים אותו לקיצונות לצד השני.

עכשיו הנושא של הערכות האוצר. אנחנו, כשחוקק הדיבידנד המועדף. דרך אגב אספר לכם מה היה. מיקי לוי מאוד מאוד רצה את הדיבידנד המועדף. החבר'ה של האוצר 10 דקות לא היו בחדר, מיקי העביר את זה מהר עם גפני, רצו החבר'ה של האוצר לחדר, אמרו להם הסעיף כבר עבר, זהו כבר עשינו לזה קריאה, גמרנו, זה כבר בפנים. עכשיו, זה מה שהיה. משה אשר העריך אז מיליארד וחצי שניים. זה מה שהוא העריך. אני זוכר זו הייתה ההערכה. ואין ספק שמה שאשר הוא בין האנשים היותר חכמים, והיותר מבינים במיסים. זה מה שהוא העריך אז, והמספרים כפי שאנחנו יודעים בסוף, היו שונים. ולכן, אדרבה אני אתייחס לכל מיני הערכות אחרות. עכשיו, הדיבידנד המועדף בזמנו היה פער בין 25% ל-33%, הוא פער גדול. מי אמר שצריך להיות בין 25 ל-33? האמת שאני אז דרך אגב האמנתי שזה יהיה בין 33 ל-28, רק תוך כדי תנועה פתאום הבנתי שה-3 אחוז (מס יסף) זה היה בחוץ. יכול

להיות שצריכים לבוא ולעשות דיבידנד מועדף, שלא יהיה פער של 8 אחוז, יהיה פער של 3-4 אחוז, ואז אתה מוצא מצד אחד, מי שרוצה להוציא יוציא, מצד שני הפגיעה קדימה וכדומה.

עכשיו דבר אחרון, באים ומסתכלים, ובצדק מסוים שהדיבידנד המועדף פגע בחלוקות דיבידנד קדימה, אין ספק. אבל לא לקחו בחשבון את כל אותם הדיבידנדים שחולקו, שאם לא היו מחולקים גם לא היו מחולקים קדימה מכל מיני סיבות אחרות, שהחברה פתאום הפסידה או שנגרם לה נזקים אחרים או שהלכה להשקיע, זאת אומרת, אתה לא יודע כמה מאותם מיליארדים נפגעו, ולכן ההליכה הזאת לקיצוניות היא לא נכונה. דרך אגב, לא הצלחתי להבין מה עושה החברה שיש לה עודפים ולכאורה צריכה לשלם את ה-2 אחוז, ולא יכולה לרגע לחלק בגלל קובוננטים, אז מה? היא תשלם את המס, אבל היא לא יכולה לחלק את הדיבידנד, זאת אומרת אתה מכריח אותה. עכשיו, יש חברות שמחויבות לשמור כל מיני דברים, בגלל קובוננטים, ובגלל כל מיני התחייבויות. אנחנו נמצאים היום בשנת 2024, אחרי מלחמה, ושני אירועי קורונה, ראינו הרבה מאוד חברות, הרבה מאוד מהלקוחות, שהיו במצב מצוין והרוויחו נהדר, ואני באתי ואמרתי לו(למנהל החברה), למה אתה לא מחלק דיבידנד? הוא אמר, תשמע, אני רוצה להיות זהיר, מי יודע מה יקרה? ופתאום הגיע אירוע כזה או אחר, והתברר שהוא צדק שאת הכספים הוא שמר בצד. עכשיו, מי אתה האוצר שתבוא ותגיד לו: שמע, אתה חייב לחלק. סעיף 77 בזמנו, נועד כדי לטפל במקרים החריגים מאוד. אז תיקח את 77 ותסדר אותו. אבל מפה לעבור לקיצוניות, לא נכון. ולצד הרבה מה שאני מפחד הוא שבגלל הלחץ שקיים היום, ואנחנו מכירים את אירועי החקיקה. החקיקה תרוץ מהר, לא יוכלו להקשיב יותר מדי לא למגזר הפרטי, לא ללשכות, לא למגזר הציבורי וכדומה. ואז את הנזק הזה לתקן, יהיה כמו עם הביטוח לאומי 20 שנה.

אלדר בן רובי

אני חושב שיש פה איזשהי הערכת חסר לאפקט המצטבר של סעיף 77 ושל מס הריבית של ה-2 אחוז. זה לא או או, אלא גם וגם. השינוי שעושים בסעיף 77 בעצם הופך את ברירת המחדל ויוצר חזקה שהכל בר חלוקה. אמנם יש עדיין פרוצדורה שצריך לעשות עם הוועדה וכו', אבל הנטל עבר לנישום. אז כך שאם נעשה פאסט פורוורד בכמה שנים, אולי רשות המיסים תצליח לגייס את האנשים (ואגב, ואני מאחל לה שתצליח לגייס את האנשים), ואז הנישומים ימצאו את עצמם, שהם גם שילמו את השני אחוז בדרך, וגם עושים להם את החלוקה הכפויה על הרווחים שנצברו אצלם. אני חושב שבאמת, הניצול לרעה שכפיר מדבר עליו, כולנו מבינים את גודל השעה, המצוקה וכו', אבל צריך למצוא את הדרך לסייג את המנגנון הגורף הזה.

נמרוד ספיר

אני אגיד שני דברים קצרים כמנכ"ל איגוד בתי ההשקעות. אחד, והאוצר יודע את העמדה שלנו - קודם כל צריך להסתכל על הנושא כמכלול יותר גדול. אנחנו קראנו את דברי ההסבר גם של ההצעה של הרווחים הכלואים, וגם של ההצעה להעלאת מס יסף, וגם של ההצעה של קרנות ההשתלמות. בשום דברי הסבר של אף הצעה האוצר לא כותב אפילו מילה על ההשלכה של ההצעות האלה על שוק ההון

והנוק שגרים לבורסה. כלומר, הגישה הזאת של האוצר - ששוק ההון, הוא השקעה רעילה, זה אקרוס דה בורד (Across the board) אצל האוצר, וזה לא רק בא לידי ביטוי פה בהצעה של הרווחים הכלואים, אלא אנחנו רואים את זה גם כגישה ארוכה יותר של האוצר, לפיה השקעה בשוק ההון היא השקעה רעילה עבור הכלכלה!

אני חושב שזו טעות, המגזר העסקי מנסה להגיד את זה הרבה שנים לאוצר שזו טעות, אבל מבחינתם שוק ההון הוא איזושהו סוג של קרדום לחפור בו מבחינת מיסוי.

כמו כן, לא בכדי הגופים המוסדיים דיברו על הסיפור של האג"ח, כי אנחנו אחרי הרבה חודשים של חשש. אני לא יודע מאיפה אגף תקציבים הביא את האמירה שהאג"ח הישראלי הוא במצב כזה וכזה, אני לא רוצה סתם להעלות את הנושא, זה יותר מידיי לפרט, אבל רק אגיד שכן יש צורך לעודד להשקיע את הכספים האלה בשוק ההון, גם באג"ח ממשלת ישראל וגם באג"ח חברות, זה מה שמניע את המשק. ואותי המסר הזה מדאיג.

דיבר יזהר על הדיו פרוסס. נכון התהליך שהתבצע כאן לא היה בדיו פרוסס, הייתה ועדה, בתוך משרד האוצר, שלא שמעה אף אחד, אני לא יודע אם הרגולטורים הפיננסיים גם נשמעו בוועדה, הם לא פה מסביב לשולחן, הם לא מדברים על ההצעה להוציא כסף משוק ההון, אבל אני בטוח שגם להם יש מה להגיד בעניין. המסר הזה של בואו תוציאו את הכסף משוק ההון הישראלי, הוא לדעתי מסר שגוי. העובדה שמשרד האוצר בוחר לדחוף את המסר הזה דווקא בשנה הזאת שאנחנו רואים שהמשקיעים הזרים יצאו מפה, הבורסה הישראליות בביצועי חסר מול חו"ל ואנחנו כל כך צריכים השקעות בישראל הוא הזוי.

דבר שני לגבי העלאת הצעות אלטרנטיביות להצעה הזאת שהעלה האוצר - סתם הצעה קונקרטית, ושוב מדובר בשיח שמתקיים מול האוצר באופן שוטף, לא צריך בשביל השיחה הזו את פורום שווי הוגן. הסיפור לדוגמה של הכסף של הציבור שנמצא בעובר ושב: בקורונה יצאו כמעט 100 מיליארד ש"ח משוק ההון, מקרנות נאמנות ומהשקעות נוספות שצללו על רקע הקורונה וחוסר הודאות - לעובר ושב - בחודש מרץ, אפריל, מאי של 2020. הכסף הזה יצא מבסיס המס. מי שהכסף שלו נמצא בעובר ושב או במזומן לא נמצא בבסיס המס. אנחנו כבר שנים אומרים לאוצר, בואו תעודדו אנשים להוציא את הכסף הזה מהעו"ש, אין בעיה שילך, לנדל"ן ואז הוא נכנס לבסיס המס, שילך לשוק ההון ואז הוא נכנס לבסיס המס, גם בצריכה פרטית הוא ייכנס לבסיס המס. זו הצעה אמיתית שמועלת על השולחן שוב ושוב, אבל אין שום דיון על זה באוצר, שום תכנון קדימה בהיבט הזה למרות שיכול להכניס הרבה מאוד כסף.

צבי וינר¹

אני מבין את הצורך של משרד האוצר לגייס את הכספים הנדרשים למערכת הביטחון אך לדעתי יש מספר חסרונות בהצעה הנוכחית:

במקום ליצור סיבה כלכלית חיובית שתגרום לבעלי חברות ארנק למשוך רווחים צבורים כדיבידנדים ותיתן תמריץ לפעולה זו, ההצעה ממליצה על צעדי ענישה עם קריטריונים מסובכים ולא אחידים, מה שבהכרח יגרום לחוסר רצון לשיתוף פעולה והמצאת דרכים יצירתיות לעקוף את המגבלות בצורה שאינה יעילה כלכלית. לדעתי היה עדיף להקטין את מס דיבידנד מ-30% ל-25% עד סוף 2025 והחל מ-2026 לאפשר תשלום מס דיבידנד מופחת (25%) רק על רווחים של שנה קודמת.

ההצעה הנוכחית כוללת התייחסות שונה להשקעות פיננסיות וריאליות. זה עלול לפגוע (ללא הצדקה ועם פוטנציאל לנזק) בשוק ההון הישראלי. היה עדיף להשאיר את ההחלטה לגבי סוג ההשקעה לאנשי עסקים ורק ליצור תמריצים למשיכת כספים שלא הכרחיים לעתיד העסק.

הבעיה השלישית היא שבהרבה מהמקרים כריות פיננסיות גדולות מאפשרות לבעלי חברות לקחת סיכון, להיכנס לפעילות חדשה וכך לקדם את היזמות הישראלית ואת כלכלת ישראל. ברגע שהכסף ימוסה, יעבור לחשבון פרטי או יושקע בנדל"ן, היכולת של אותם היזמים לקדם פרויקטים נוספים, מיזמים ורעיונות חדשים יפגע בצורה משמעותית. פגיעה זו עלולה להוביל לנזק מתמשך לכלכלת ישראל ואף למשבר!

בנוסף ההצעה לא מתמודדת עם מחירי דיור ואף יכולה להחמיר את המצב כי במקום לצנן שוק זה, חלק מעודפי מזומנים בחברות ארנק יזרמו לרכישת נדל"ן כדי להימנע ממיסוי עודף (ולא יעיל). כאן פתרון אפשרי יכול לבוא בצורה של יצירת מסלול השקעה צמוד למחירי נדל"ן למגורים (בצורה של אג"ח ממשלתי או פקדון), מה שיאפשר צבירת הון המיועד לרכישת דירה במנות חודשיות במשך תקופה ארוכה.

ואדים פורטנוי¹

לעניות דעתי, חלופה הוגנת ונכונה יותר להטלת מס של 2% לשנה על הרווחים הצבורים בחברות הארנק היא חלוקה של דיבידנד רעיוני בשיעור מסוים (נניח 35%) מהרווח השנתי.

בחלופה זו מס דיבידנד שישולם יהיה 33% על 35% מהרווח הנקי השנתי של החברה, כלומר 11.55% מסך הרווח השנתי. בעל החברה יוכל כמובן למשוך את הדיבידנד שחולק או להשאירו בחברה כהלואה בעלים ע"מ לאפשר השקעות בעתיד. מדובר על "מס אמת" שממלא היה על בעל המניות לשלם בעתיד, מצד אחד והקדמת הכנסות המדינה ביחס למצב הנטען על-ידי האוצר של "דחיה

¹ התווסף לאחר הדיון

לנצח" של חלוקת הרווחים, מצד שני. יצוין כי המהלך עלה ונדחה בעבר, לרבות בהקשר של תיקון סעיף 77, מסיבות שלא בהכרח רלוונטיות כיום.

כיום יש להתייחס לדיבידנד הרעיוני ביחס לאלטרנטיבה המונחת כרגע בכנסת. ביחס אליה המהלך נראה הרבה יותר הוגן וישים, כדלקמן:

1. טענת האוצר להעדר רציפות הכנסות המדינה ודחייה של חלוקת דיבידנד לנצח - חלוקת דיבידנד רעיוני מייצרת רציפות הכנסות במסגרת הכללים הקיימים בעניין המיסוי הדו שלבי. החלופה המוצעת דוחפת לחלוקת מלוא העודפים כדיבידנד ובמובן זה אינה שונה מהותית ממבצע חלוקה בשיעור מס מופחת.
2. טענות המגזר העסקי לגבי פגיעה בצבירת הון להשקעות - חלוקת דיבידנד רעיוני מאפשרת לחברה לשמר עד 88.45% (11.55% - 100%) מהרווח הנקי השוטף להשקעות בעתיד. במידה ובעל החברה ירצה למשוך את הדיבידנד בפועל או אף להגדיל את החלוקה – זו אופציה שתמיד עומדת לרשותו.
3. הוגנות ושמירה על מסגרת המיסוי הקיימת - אין פגיעה במבנה הפיננסי שתוכנן במסגרת המיסוי הדו שלבי עד לכניסת החוק החדש, אין מס שהוא "קנס" מחוץ למסגרת המיסוי הדו שלבי, אלא תשלום מס אמת רציף.
4. עידוד חלוקת דיבידנד מהעודפים הקיימים - ניתן לעודד את החלוקה באמצעות מבצע דיבידנד מוגבל, למשל מתן פטור ממס יסף על העודפים שנצברו עד לכניסת החוק לתוקף או, לחילופין, לחייב חלוקת מס רעיוני בשיעור מסוים מהעודפים שנצברו במתכונת דומה לזו של דיבידנד רעיוני מהרווח השנתי, כאמור לעיל. גם כאן מדובר בפעולות במסגרת הכללים הקיימים ולא בשינוי הכללים.
5. מורכבות יישום ואכיפה - כללי המיסוי מורכבים ושרירותיים – למשל, איזה נכס הוא נכס ריאלי? למשל, השקעה ישירה בנדל"ן מניב / השקעה במניות ריט ישראלי / השקעה במניות ריט אמריקאי – כל אלה מנקודת ראות כלכלית מהוות השקעות בנכסים ריאליים. קביעת כרית הון בסכום קצוב לכל החברות היא מופרכת, ללא בסיס כלכלי. יישום המיסוי המוצע - מורכב, החישוב מורכב וסובייקטיבי, קיימות פרצות רבות לתכנון מס, למשל, באמצעות השקעה בנכסים ריאליים באמצעות אשראי ועוד. יישום דיבידנד רעיוני פשוט ונהיר הן לרשויות המס והן לנישומים ויועציהם, יחסוך חוסר וודאות ומשאבים רבים.

אמיר ברנע

אמשיך את הדברים של יזהר, קודם כל תראו את האירוע, אנחנו במדינת ישראל, בלי להסתמך על איזשהו ניסיון בינלאומי, איזשהם לקחים מניסיון בינלאומי, אנחנו חושבים שאנחנו מסוגלים לרבע את המעגל באופן הבא, שיטה דו שלבית, אומר לי החבר הנכבד הזה, חיובית לצמיחה. לכן, אנחנו לא מבטלים את השיטה הדו שלבית. עדיין, אם הוא מושקע ריאלית הוא אומר, זה בסדר, על זה אין היטל. אבל, אנחנו גילינו פה פערים בשיעור המס השולי שמוטל על משקי הבית. לכן, אנחנו כן מבטלים את הדו שלבית דרך הטלת היטל. אגב, אחד הדברים שאנחנו מלמדים במוסד הזה, הוא שאין למעשה

הבדל בין השקעה ריאלית להשקעה במניות. מדוע השקעה פסיבית במניות של חברות ציבוריות בהנפקה, היא לא השקעה ריאלית. האם אני צריך להיות בעל השליטה בחברה כדי שההשקעה תסווג ריאלית? אני מחפש את ההיגיון הכלכלי. האם ההבחנה הזו בין השקעה ריאלית שהיא כאילו מותרת, היא מפתחת את המשק, אתה אמרת, היא יוצרת תמיכה וכל הדברים האלה, לכן אנחנו לא נסוגים מהמודל הזה. בסדר, אבל השקעה פיננסית שאני משקיע בהנפקה איננה לטובת המשק. מה יוצר את ההבחנה הזאת? מה ההבדל בין זה לזה? אם אני משקיע פסיבי בחברה ציבורית, מה ההבדל בין זה לבין אם אני משקיע באופן ישיר נאמר במפעל תעשייתי. מה ההבדל העקרוני? לא קיבלתי תשובה לשאלה הזאת. אני מבין שאנשים מרגישים שיש עיוות בשיטה הקיימת, לגבי חברות ארנק שבעליהן משלמים מס, יותר נמוך, 23 אחוזים במקום 50 אחוז. אפשר באופן מדורג לפתור חלק מהעיוותים האלה ולטפל בתופעות של משיכות כספים עקיפות מחברת ארנק שהן למעשה דיבידנדים בתחפושת. אגיד דבר, שלא הועלה עדיין, אולי מס ירושה, אם תחשבו על זה, רלוונטי לנושא שלפנינו. העובדה שבחוק, בארצות הברית, יש שיטת מיסוי דו שלבית אבל יש שם מס ירושה, אולי זה יוצר את התמריץ למשיכה מוקדמת. אני מעלה את זה, אולי הפטור ממס ירושה בארצנו במידה מסויימת, יוצר את חברות הארנק האלה.

גדעון סיטרמן

אני מביא אתכם לדוגמה כשהייתי ראש מטה שר האוצר בשנות ה-70, עשינו דבר אחד, חוק לתופעה בינלאומית, היחידים בעולם. חוק מיסוי בתנאי אינפלציה. מיטב המוחות עבדו על זה. אחרי 10 שנים נעשה מחקר באוניברסיטת תל אביב, החוק מיסוי בתנאי אינפלציה הביא 0 הכנסות, היו המון יועצים, ואני אגיד לכם מי ניהל אותו מבחינת התחקור, מישהו שכולכם מכירים, זה איציק סוארי, היה בהכנסות המדינה והוא ניהל אותו, היו יושבים בחדר יורם ארידור, אציק סוארי ויענק'לה משחקים שח עם דוגמאות אישיות וסותמים את זה באיזה חוק. אפס הכנסות למדינת ישראל. כפיר, אני מאחל לך שני דברים, אחד מה שאייל אמר תבדוק את זה, תבדוק ברצינות. אי שלא תהיה שכיר כל החיים.

אילן רביב

אני לא בטוח שאני מאחל לך את זה, זה לא רע.

כפיר בטאט

אני משרת הציבור.

גדעון סיטרמן

אתה כבר משרת את הציבור.

שלומי שוב

כמה מילות סיום שלי. קודם כל תודה לנציגי משרד האוצר שהגעתם, אתם מציגים קו מאוד אחיד, אבל אני בכל זאת מקווה מאוד בכל שהייתם קשובים לדיון החשוב היה כאן היום. הדברים שאנשי

העסקים המשופשפים אמרו פה היום לגבי ההבדל גדול בין כסף שמגיע הביתה לבין כסף שנמצא בחברה והוא מוכן וראוי להשקעה, הם מאוד מאוד משמעותיים. הניסון בעולם העסקי מלמד שאי אפשר להסתכל על זה רק בצורה טכנית, יש פה פער וסנטימנט שהוא משפיע על הכל. הוא יכול להשפיע משמעותית מאוד על הכלכלה, וזה משהו שמיכאל עם כל הכבוד להבנה שלו, לא יכול לשקלל בחישובים שהוא מבצע לגבי ההשפעה על הכנסות המדינה. אל תפגעו בבקשה באינסנטיב היזמי.

אני חייב להגיד לכם גם שמאד הופתעתי מהדברים שרולנד אמר כמי שהכיר עד לא מזמן את המערכת מבפנים הכי טוב שיש. , אני הרגשתי כחבר ועדה שהחלטות שלנו בסופו של דבר לא יושמו, אבל מה שרולנד אומר, שרשות המיסים נהנתה, כלומר המדינה נהנתה מהחלטות שלנו כי הם אפשרו לה למעשה לגבות את המס אז זה אומר ש זה יצר כלי הרתעה במצבים קיצוניים. עדיין אני אומר שאפשר לשפר אבל לא צריך לשפוך את התינוק עם המים. צברנו שם ידע של חמש - שש שנים, עשינו באמת לדעתי עבודה טובה, אפשר לקחת ולבנות סט של קריטריונים אובייקטיביים ולא צריך להרוס את כל המשק בשביל זה ובדרך גם לדרוס את עקרונות המס. ואם אתם רוצים למסות עורכי דין ורואי חשבון תמסו אותם בלי לפגוע במנגנון עשיית העסקים במשק. מעבר לנושא של סגירת העיוות לעניין בעלי השליטה וחברות האחזקה של המוסדות הכספיים, אני מקווה שכתוצאה מהדיון מקבלי החלטות שיושבים כאן סביב השולחן יעשו חשיבה מחדש על הנושא הזה. אני חושב שבסך הכל אפשר למצוא פתרונות סבירים ושקולים. תודה רבה לכולם.

על הפורום:

מטרת "פורום שווי הוגן" (FVF) Fair Value Forum, הפועל במסגרת התכנית בחשבונאות AccounTech של בית ספר אריסון למנהל עסקים באוניברסיטת רייכמן, היא לתרום לאיכות המידע בשוק ההון, ולייצר שיח מקצועי פורה בנושא. הפורום שמקיים מפגש חודשי, משמש קבוצת חשיבה שמייצרת דיוני עומק בסוגיות שנמצאות על סדר היום ומשמש פלטפורמה לשיתוף ידע, זיהוי בעיות, תהליכים ומגמות וכ- Best Practices למדווחים, לרואי החשבון ולמשקיעים.

הפורום, בייסודם של פרופ' אמיר ברנע, הדיקן המייסד של בית ספר אריסון למנהל עסקים, ורו"ח שלומי שוב, ראש תכנית חשבונאות AccounTech וסגן דיקן, בית ספר אריסון למנהל עסקים, כולל מומחים מובילים מהאקדמיה ומהפרקטיקה בתחומי החשבונאות הפיננסית והמימון וכן משתתפים בו נציגים של מדווחים, אנליסטים וגופי הרגולציה הפיננסית בישראל וחיבור בין תחומי הידע השונים.

סיכומי הדיונים שמתפרסמים לציבור הרחב מבוצעים על ידי הצוות המקצועי של הפורום המורכב מבוגרים מצטיינים של התכנית בחשבונאות.

לאתר הפורום: [לחץ כאן](#)